ТЕКСТИЛ И ОБЛЕКЛО

2
2021
година
LXXIII
от 1949 г.

TEXTILE AND GARMENT MAGAZINE

НТС
ПО ТЕКСТИЛ,
ОБЛЕКЛО
И КОЖИ

www.tok.fnts.bg

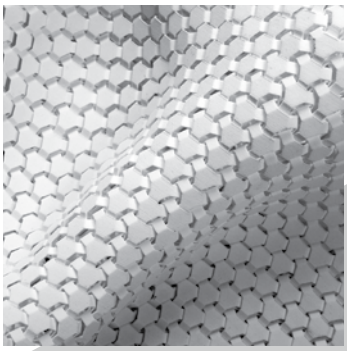

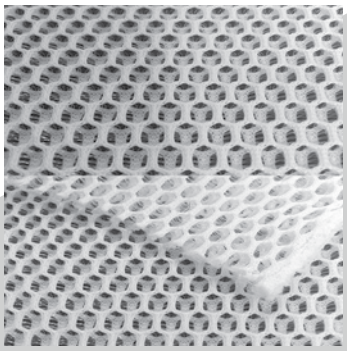

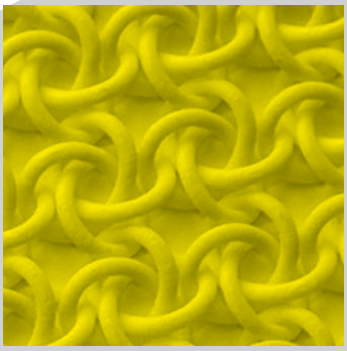

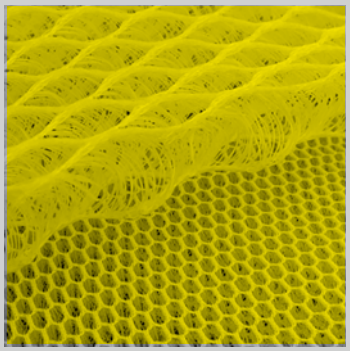

ISSN 1310-912X (Print)
ISSN 2603-302X (Online)
www.bgtextilepublisher.org

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИ СЪЮЗ
ПО ТЕКСТИЛ, ОБЛЕКЛО И КОЖИ

ОРГАНИЗИРА

XXIII НАЦИОНАЛНА ТЕКСТИЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ 2021 "ТРАДИЦИИ И ИНОВАЦИИ В ТЕКСТИЛА И ОБЛЕКЛОТО"

С ДОМАКИНСТВОТО НА Национален Дом на Науката и Техниката – София и в сътрудничество с катедрите по текстил и дизайн

29-31 октомври 2021 г., София

Тематични направления:

- нови влакнести суровини, химична обработка и изделия (нанотехники в текстила);
- технология на текстилните материали: предачество, тъкачество и трикотаж;
- технология на шевното производство;
- текстилно изкуство, мода, композиция и представяне на текстилни изделия;
- машинна поддръжка на текстилна техника;
- управление и маркетинг в съвременното текстилно производство;
- съвременна дидактика и методика на текстилното обучение.

by EDOARDO MIRGOLO

1896 НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ

Национален музей на текстилната индустрия Сливен

НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА ГИМНАЗИЯ •ДИМИТЪР ДОБРОВИЧ• СЛИВЕН

PICANOL PIRIN-TEX

www.tok.fnts.bg

ТЕКСТИЛ И ОБЛЕКЛО

НТС по текстил, облекло и кожи

www.tok.fnts.bg

БРОЙ 2/2021

СЪДЪРЖАНИЕ

УДК		
33	ИВАН КАРАДАЧКИ, ЧЕСТИТ 90-ГОДИШЕН ЮБИЛЕЙ! На 90 години-все още търсен и желан партньор! Поздравления! Димитър Байчев	63
378	КРАТКИ БЕЛЕЖКИ ПРОВОКИРАНИ ОТ МОНОГРАФИЯТА НА ИВАНКА ДОБРЕВА: "АБ НА УСТОЙЧИВИЯ ДИЗАЙН" Димитър Ив. Добревски	65
658.512.23	ПОЛ ПОАРЕ В КОНТЕКСТА НА ФРЕНСКИЯ МОДЕН ДИЗАЙН ОТ НАЧАЛОТО НА XX ВЕК Яна Костадинова	69
658.512.23	КОНСТРУИРАНЕ С ПРОМЕНЛИВИ И CAD СИСТЕМА "СИЛУЕТ ДИЗАЙНЕР" Незабравка Попова-Недялкова	77
658.512.23	ТВОРЧЕСКИ МЕТОДИ И ПРИНЦИПИ ЗА ПРЕНОС НА ИДЕИ И ЕСТЕТИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОТ АБСТРАКТНОТО ИЗКУСТВО В МОДАТА Татяна Колева Христова	89

Научна област. Статиите отразяват разработки и решения от текстилната наука и практика. Те се отнасят към някоя от областите според УДК:

33, Икономика. Икономически науки.
377, Специално образование. Професионално образование. Професионални училища.
378, Висше образование/ Висши учебни заведения.
677, Текстилна промишленост. Технология на текстилните материали.
678, Промишленост на високомолекулярните вещества. Каучукова промишленост. Пластмасова промишленост.
687, Шивашка промишленост.
745/749, Приложно изкуство. Художествени занаяти. Интериор. Дизайн.
658.512.23, Художествено конструиране (промишлен дизайн).

Адрес на редакцията:
1000 София, ул."Г. С. Раковски" 108, стая 407, тел.: 02 980 30 45
e-mail: textilejournal.editor@fnts.bg
www.bgtextilepublisher.org

ISSN 1310-912X (Print)
ISSN 2603-302X (Online)

Банкова сметка:
НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИ СЪЮЗ ПО ТЕКСТИЛ, ОБЛЕКЛО И КОЖИ
ИН по ДДС: BG 121111930
Сметка IBAN: BG43 UNCR 9660 1010 6722 00

Печат и предпечат:
АГЕНЦИЯ КОМПАС ООД

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

доц. д-р инж. Ивелин Рахнев, главен редактор
доц. д-р инж. Мария Спасова, ИП-БАН, технически редактор

проф. д-р инж. Христо Петров, ТУ-София
проф. д-р Майа Богданова, НХА-София
проф. д-р инж. Андреас Хараламбус, Колеж-Сливен (ТУС)
проф. д-р инж. Снежина Андонова, ЮЗУ-Благоевград
проф. дтн инж. Радостина Ангелова, ТУ-София
доц. д-р инж. Анна Георгиева, ХТМУ-София
доц. д-р инж. Десислава Грабчева, ХТМУ-София
доц. д-р инж. Стела Балтова, МВБУ-София
доц. д-р инж. Златина Казлачева, ФТТ-Ямбол
доц. д-р инж. Капка Манасиева, ВСУ-Варна
доц. д-р инж. Румен Русев, ФТТ-Ямбол
доц. д-р инж. Красимир Друмев, ТУ-Габрово
д-р Незабравка Попова-Недялкова, НБУ-София

ЧУЖДЕСТРАНЕН НАУЧЕН КОМИТЕТ

проф. дтн Жан-Ив Дреан - УЮЕ, Мюлуз, Франция
проф. дтн инж. Аленка Майсен льо Марешал, УМарибор, Словения
проф. дтн инж. Йордан Кьосев, ТУ-Дрезден, Германия
проф. д-р инж. Горан Дембоски, Ун. Св. св. Кирил и Методий, Скопие, С. Македония
доц. д-р инж. ВУ Ти Хонг Кхан, ХУНТ, Ханой, СР Виетнам
проф. д-р инж. Сабер Бен Абдесалем, НИУ - Монастир, Тунис

ИНФОРМАЦИЯ ЗА АВТОРИТЕ

ПРАВИЛА ЗА ДЕПОЗИРАНЕ И ПУБЛИКУВАНЕ НА СТАТИИ

Подаването на докладите трябва да се адресира до редакцията на имейл (textilejournal.editor@fnts.bg);

Докладите трябва да са написани на български език от български автори и на английски (работен) език за чуждестранни автори.

Споразумение за прехвърляне на авторски права трябва да бъде подписано и върнато на нашата редакция по поща, факс или имейл, колкото е възможно по-скоро, след предварителното приемане на доклада. С подписването на това споразумение авторите гарантират, че целият труд е оригинален и не е бил публикуван, изпраща се само в списанието и че целият текст, данни, фигури и таблици, включени в труда са оригинални и непубликувани преди това или подавани другаде в каквато и да е форма. Процесът на рецензиране започва след получаване на този документ. В случай, че докладът вече е представян на конференция, той може да бъде публикуван в нашето списание, само ако не е бил публикуван в общодостъпни материали от конференцията; при такива случаи трябва да се направи съответното изявление, което се поставя в редакционните бележки в края на статията.

Общ стил и оформление

Обемът на доклада не трябва да надхвърля 12 стандартни страници (А4) в една колона (страница от 3600 знака), вкл. Таблици и фигури. Форматът е MS Office Word (normal layout). Рецензентите си запазват правото да съкратят статията, ако е необходимо, както и да променят заглавията.

Заглавието на доклада не трябва да надхвърля 120 знака.

Пълните имена на авторите, както и **пълните наименования на институциите,** в която работят - факултет, катедра, университет, институт, компания, град и държава трябва да са ясно посочени. Авторът за кореспон-денция и неговият/нейният имейл трябва да са указани.

Резюмето на доклада е на английски и не трябва да надхвърля една страница.

Ключовите думи трябва да са в рамките на 4 до 6.

Фигурите *и илюстрациите се номерират последователно (с арабски цифри) и трябва да са споменати в текста. Фигурите се влагат в текста с формат* ***JPG с минимум 300 dpi.*** *Фигурите трябва да бъдат интегрирани в текста в* ***редактируема форма.***

Таблиците, *със заглавие и легенда по желание, трябва да бъдат номерирани последователно и трябва да са споменати в текста.*

Бележките под линия *трябва да се избягват.*

Препратките (цитирана литература) *трябва да се цитират последователно по ред на появяване в текста, изписани чрез транслитерация на латиница, като се използват цифри в квадратни скоби според* ***системата Ванкувър.***

ИВАН КАРАДАЧКИ, ЧЕСТИТ 90-ГОДИШЕН ЮБИЛЕЙ! На 90 години-все още търсен и желан партньор! Поздравления!

Иван Славов Карадачки е роден на 06 януари 1931 година. Той е първият дипломиран възпитаник на катедра "Текстилна техника" към ВМЕИ София (Технически университет) през 1954 година.

Професионална реализация за развитието на леката промишленост и нейните подотрасли

Иван Карадачки започва своята професионална реализация от сменен майстор до главен инженер в ДИП "Вела Пискова" Русе (1954-1959), в Комитета по промишлеността и техническия прогрес и Комитета по лека промишленост като началник отдел и главен инженер на управление, по-късно е заместник-генерален директор на ДСО "Памукотекс" (1960-1967) и генерален директор на ДСО "Витекс" (1982 - 1987). От 1988 до 1991 г. е генерален директор на ВТО "Промимпекс" за внос и износ на машини за леката промишленост. През тези години акцент на дейността му е повишаване на качеството и конкурентноспособността на производството и увеличаване износа на български текстилни продукти на световните пазари.

Реализации в областта на научната и развойната дейност

От 1967 до 1971 г. Иван Карадачки е директор на Института за проучване и проектиране "Промпроект", а от 1971 до 1976 г. е заместник-министър по инвестиционните и икономическите въпроси. През този период са създадени и реализирани първите проекти за пречиствателни станции на отпадни води, типова строителна конструкция за многофункционално приложение, ускорява се развитието на всички подотрасли и преди всичко производството на стъкло и фина керамика.

Като директор на Института по облекло и текстил (1976 - 1982) допринесе за ръст и висока ефективност на научно-техническите разработки с приложен характер. В резултат на това 10 научни сътрудници достойно придобиват званието ст. н. с. II ст. (доцент). В продължение на десет години е хоноруван преподавател по технология на текстила във ВИИ (сега УНСС) и в Художествената академия. Автор е на две книги и на наръчник-справочник по текстил. Има публикации в специализирани издания у нас и в чужбина, сред които чехословашкото спсание. "Текстил", "Известия ВУЗ", "Мелиандтекстил берихте" и др. Дълги години е член на редакционната колегия на списание "Текстилна промишленост". Член е на НТС по ТОК. Успехите на ст.н.с.II ст. д-р инж. Иван Карадачки се дължат както на задълбочената професионална подготовка, трудолюбие и постоянство, стил на перфекционизъм, така и на оценяване по достойнство работата на сътрудниците си. Това му дава възможност с открито чело и чиста съвест да се среща с колегите си и да продължава да е търсен за помощ, съвети и съдействие. От началото на 1995 г. до 2020 години е упълномощен управител на френското дружеството "ЕВРОМОДА", по-късно и "СОФИЯ ИМО" - филиали на френската фирма Лиз Шармел. За тези години са осъществени няколко инвестиционни проекта, които осигуряват работа на над 500 души високо квалифициран персонал с резултати, съизмерими с най-високите европейски постижения. От началото на 2021 г. по негово желание и молба, г-н Карадачки се оттегли от работа във френското дружество.

По този повод,
Президентът на френската фирма
Лиз Шармел г-н Жак Думал
сподели в благодарствено писмо:

"Г-н Карадачки се оказа безпогрешен лидер, съобразим с нашата визия за развитие на дружеството ни в България, способен мениджър да организира, обслужва производството и продажбите ни в целия свят. Днес, когато световната икономика е във фаза на несигурност, ние се нуждаем още повече от неговото сътрудничество, което беше еталонно постижение, и което желаем да продължи. Уважаеми г-н Карадачки, приемете дълбокото ми уважение и искреното ми приятелство. Пожелавам на Вас и Вашите близки здраве, жизненост, надежда и благополучие.

И накрая запитахме отново юбиляра с.н.с. II ст. д-р инж. Иван Карадачки:

Какво са за Вас научните степени и звания, и как постигнахте тази продължителна работоспособност? - В никакъв случай не ги приемам като украсителна брошка на ревера. За мен това са натрупани знания, които водят до реална реализация и принос в икономиката. Работоспособността ми се дължи на любов, всеотдайност и на удовлетвореност за ползата на резултатите от дейността ми.

На ст.н.с. II ст. д-р инж. Иван Карадачки пожелаваме добро здраве, дълголетие и да се радвате на живота години напред!

НТС по Текстил, Облекло и Кожи

КРАТКИ БЕЛЕЖКИ ПРОВОКИРАНИ ОТ МОНОГРАФИЯТА НА ИВАНКА ДОБРЕВА: "АБ НА УСТОЙЧИВИЯ ДИЗАЙН"

Доц. д-р Димитър Ив. Добревски
Национална художествана академия, Катедра Индустриален дизайн
бул. „Цариградско шосе“ №73, София 1113, България

BRIEF NOTES PROVOCED BY IVANKA DOBREVA'S MONOGRAPH "THE ABC OF SUSTAINABLE DESIGN"

Assoc. Prof. Dr. Dimitar I. Dobrevski, National Academy of Arts,
Department of Industrial Design
73 Tsarigradsko Shosse Blvd., Sofia 1113, Bulgaria

ABSTRACT

Design!!! Who doesn't get excited when they see the elegant shapes of an expensive sports car, a beautiful fashion item, a new smartphone or a light fixture? Design, sometimes anonymous and inconspicuous, is all around us, and attacks us with challenging shapes and emotional colors. It practically builds our immediate living environment and surrounding completely. Companies are constantly flooding the market with newer and newer products with the aim to increase comfort. Advertising bombards our minds so that we can constantly buy something that we most often do not need, with money we do not have and should receive on credit.

After this fatigue and oversaturation, there is something called "eco design", known as "green design" as well and it is especially relevant today. The first association is about the latest achievements of scientific and technical thought, state-of-the-art technology and modern materials. The media in the age of globalism is flooding us with new innovative ideas and achievements, but it may be is time to rethink these challenges. The solution may lie in something much more modest and smaller, in something well forgotten old, that served humanity since the dawn of civilization. Ivanka Dobreva-Dragostinova's book "The ABC of Sustainable Design" allows us through the prism of a modern understanding and treatment of the issue to touch a forgotten and largely lost world, unknown for the modern generation. With her vivid and immediate language and rich illustrative material, the author manages to reveal materials and techniques covered with the fog of oblivion. The book successfully focuses on important dilemmas of modern design philosophy, facing a crossroads around the world. Directing the audience's attention to the concept of "sustainable design", the author focuses on a number of important issues and manages to formulate solutions and answers, to model and encourage a different attitude of designers to quality of life, desire to cooperate with nature, variety of expressions and cultural diversity.

Key words: *sustainable design, eco design, green design*

Дизайнът!!! Кой не се вълнува когато види елегантните форми на скъп спортен автомобил, красива модна дреха, нов смартфон или осветител? Дизайнът, понякога анонимно и незабележимо, е навсякъде около нас, и ни атакува с предизвикателни форми и емоционални цветове. Той на практика изгражда изцяло непосредствената ни жизнена среда и обкръжение. Фирмите наводняват непрекъснато пазара с все по-нови и нови продукти, допринасящи нарастването на комфорта. Мобилни телефони и компютри се сменят с бързината на носни кърпички за еднократна употреба. Рекламата бомбардира нашето съзнание за да може да си купуваме непрекъснато нещо, от което най-често нямаме нужда, с пари, които нямаме и трябва да получим в кредит [1].

След тази умора и пренасищане днес особено актуален е "екодизайна", често наричан също "зелен дизайн". Първата асоциация е да го свързваме с последните постижения на научната и техническа мисъл, върхови технологии и съвременни материали. Медиите в епохата на глобализъм ни заливат с нови иновативни идеи и постижения, но може би е крайно време да се преосмислят тези предизвикателства. Решението може би се крие в нещо много по-скромно и малко. В нещо добре забравено старо, служило на човечеството още в зората на цивилизацията. Често мислим и приемаме нашите далечни предшественици за неуки, потънали в нищета, болести и мизерия. Всъщност в миналото хората не са били по-глупави от нас и в много отношения техните "първобитни технологии" са успявали да запазят статуквото на устойчиво развитие и баланс с природата, независимо от оскъдните суровини. Преоткриването и осмислянето на това познание може в голяма степен да допринесе за подобряване на качеството на живот в нашето съвремие. "Новото" е добре забравеното "старо".

Книгата на Иванка Добрева-Драгостинова "АБ на устойчивия дизайн" (***Илюстрация 3***) ни позволява през призмата на едно съвременно разбиране и третиране на проблематиката да се докоснем до този позабравен и в голяма степен загубен за съвременното поколение свят. По един увлекателен и оригинален начин са представени възможностите в съвременните дизайн и архитектура такива "древни материали" като: бамбук, вълна, глина, плъст, кратунки, слама и пр. (***Илюстрация 1 и 2***). Книгата в азбучен порядък е разгърната като един лексикон - интересен и увлекателен, както за развиващия се подрастващ млад студент, изучаващ дизайн, така и за болшинството колеги - утвърдени практикуващи творци. С живия си и непосредствен език и богат илюстративен материал авторката успява да разкрие материали и техники, покрити с мъглата на забравата. Като дългогодишен преподавател в областта на индустриалния дизайн държа да споделя личното си мнение, че монографията не е само полезна и лесна за четене и възприемане, но е изключително полезно учебно помагало, което може да подпомогне образователния процес в сферата на дизайна [2].

Илюстрация 1 "БИОМАГАЗИН", материал: кратуни, шикалки, вълна, велпапе

Илюстрация 3

Илюстрация 2 Мебелна серия "Оригами класик", материал: рециклиран картон - велпапе

Книгата успешно акцентира вниманието върху важни дилеми на съвременната философия на дизайна, изправен в цял свят пред кръстопът. Проблемите са много и са вече осезаеми дори от неспециалистите. Докога може да продължава непрекъснатата спирала на интензификация и свръх производство? Може ли всички страни да копират водещите световни икономики? Може ли комфортът да нараства непрестанно? Няма ли в крайна сметка да се счупи клонът, на който седим? Много са въпросите, а отговорите са малко. Насочвайки вниманието на аудиторията към концепцията за "устойчив дизайн" авторката акцентира вниманието върху редица важни проблеми и успява да формулира решения и отговори. И най-важното, успява да моделира и поощри едно различно отношение на специалистите дизайнери към качеството на живот, желание за сътрудничество с природата, разнообразие на изява и културно разнообразие. Това е процес, на който предстои дълъг път на развитие, започвайки с екологичния подход, и преминавайки в устойчивия. Крайна цел е възстановяване на загубения баланс в Природата и нарастващата лавина на потребление [2].

И както самата авторка заключава в края на своята монография: "И най-дългият път започва с една крачка. [3]"

Крачката е направена!

ЛИТЕРАТУРА

[1] Dobrevski, D. (2011) "Estestveni granici na predmetite na arhitektura, inzhenerni disciplini i dizajn" V: National Scientific Conference with international participation "Design - 2011 - Sofia"

[2] Dobreva-Dragostinova, Iv. (2017) "AB na ustojchiviia dizajn", NBU, Sofia, 2017

[3] Drevna kitajska mudrost

[ил. 1] Dobreva-Dragostinova, Iv. (2011) "Biomagazin", V: Dobrevski, D. i dr, II Bulgarian design biennial 2011, fondacia "Poddyrzhane na izkustvoto v Bulgaria", Sofia, 2011

[ил. 2] Dobreva-Dragostinova, Iv. (2015) Mebelna seriia "Origami klasik", Izlozhenie TEHNOMEBEL i SVETYT NA MEBELITE 2015, 21 - 25.04.20015, Inter Expo Center, Sofia

[ил. 3] Dobreva-Dragostinova, Iv. (2017) "AB na ustojchiviia dizajn", NBU, Sofia, 2017

За контакти:
Доц. д-р Димитър Ив. Добревски
Национална художествана академия,
Катедра Индустриален дизайн
бул."Цариградско шосе" №73,
София 1113, България
e-mail: did_design@abv.bg

ПОЛ ПОАРЕ
В КОНТЕКСТА НА ФРЕНСКИЯ МОДЕН ДИЗАЙН ОТ НАЧАЛОТО НА XX ВЕК

доц. д-р Яна Костадинова
Национална Художествена Академия, специалност Мода, ул. Шипка 1
e-mail: iana_bg@yahoo.com

РЕЗЮМЕ

Целта на настоящата статия е да анализира и открои важни аспекти от живота и творчеството на Пол Поаре - една от най-ярките фигури във френската мода. С неговото име се свързва революцията в дамския гардероб, а именно премахването на корсета. В своя текст авторът проследява и маркира ключови моменти от живота и творчеството на Поаре, като създаване на колекции лишени от корсети, реализирането на емблематични костюми за театрални постановки, създаване на професионална школа за изкуства и занаяти, налагането в западноевропейската мода на ориенталска тематика и др. В заключение са направени изводи както за основополагащата роля на Пол Поаре в обогатяването и развитието на френската мода, така и за неговите особености на характера - космополитност, експериментаторски дух и богато въображение.

Ключови думи: *мода, модни дизайнери, изкуство, стил, ориенталски стил, ориенталски цветове, висша мода, костюми, парфюм.*

PAUL POIRET
IN THE CONTEXT OF FRENCH FASHION DESIGN FROM THE EARLY XX CENTURY

Assoc. Prof. PhD Yana Kostadinova
National Academy of Art, Fashion Departmant, 1 Shipka Str.
e-mail: iana_bg@yahoo.com

ABSTRACT

The purpose of this article is to analyze and highlight important aspects of the life and work of Paul Poire - one of the brightest figures in French fashion. His name is associated with the revolution in women's wardrobe, namely the removal of the corset. In his/her text, the author traces and marks key moments in the life and work of Poirier, such as creating collections devoid of corsets, the realization of iconic costumes for theater productions, creating a professional school of arts and crafts, imposing oriental themes in Western European fashion, etc. In conclusion, conclusions are drawn about the fundamental role of Paul Poirier in the enrichment and development of French fashion, as well as about his character traits - cosmopolitanism, experimental spirit and rich imagination.

Keywords: *fashion, fashion collections, art, style, oriental style, oriental colors, haute couture, costumes, perfumes.*

Увод

През първите две десетилетия на XX век Пол Поаре е един от водещите френски дизайнери. Той е считан за реформатора на дамското облекло, който освобождава жената от тиранията на корсета.

Поаре е познат като обаятелна и витална личност, чиято поява на модната сцена се превръща в явление. Той притежава комплексни заложби, упоритост и последователност в търсенията, които не признават никакви ограничения или компромиси. Неговото новаторство обаче не бяга от своето настояще, а силата на фантазията му умело се съчетава с практичен усет. Поаре е авантюрист, но при цялата си откритост към новото, той не критикува съществуващите установени норми на живот. Бохем в най-добрия смисъл на думата, той обаче не се чувства и длъжен да следва неписаните правила на светското общество. Наричан "Гранд сеньор" на бел епок, той твори и реализира своя творчески заряд по време, в което луксът и великолепието са нещо естествено.

Снимка 1 Пол Поаре - Гранд Сеньор на Belle Epoque

От мечтите до славата

Пол Поаре се ражда в Париж на 20 април 1879 г. Бащата притежава магазин за платове, но поради неплатени дългове фирмата фалира и сменя собственика си. Детството на бъдещия дизайнер е засенчено от голяма бедност, поради която още щом завършва училища през 1894 г., а и за да обуздае своенравието на характера му, бащата го принуждава да се обучава на търговия при фабрикант на чадъри.

И макар това да не са съкровените мечти на младия дизайнер, той изпълнява волята на баща си. През малкото останало свободно време, късно вечер, младото момче дава свобода на фантазиите си: върху дървена кукла надипля от цветни остатъци плат своите идеи за блестящи дрехи и ориенталски костюми.

Поаре започва да рисува модни скици и скоро след това продава първите 12 от тях за двадесет франка на мадам Луиз Шерюи, основателката на модна къща Chéruit. Тя разпознава таланта на бъдещия моден диайнер и купува скиците за своето ателие. Окрилен от този свой успех, Поаре прави опити да рисува и за други, по-големи модни къщи.

През 1896 г. постъпва на работа при Жак Дусе, основател на модна къща Doucet. Тук той придобива технически умения и знания и открива онзи рафиниран лукс, за който доскоро само е мечтал. Първият модел на младия дизайнер - червена пелерина, става изключително популярен. Едва на 19 години, той получава /за голямо учудване на баща си/ заплата от петстотин франка.

Докато работи за Дусе той създава и своите първи театрални костюми - за премиерата на "L'Aiglon" от Едмон Ростан.

През 1900 г. се премества на работа при Чарлс Уърт, където разработва проекти за връхни облекла. За съжаление голяма част от консервативните клиенти на модната къща Hause of Worth не успяват да разберат правилно новаторските идеи на младия дизайнер.

Многопластов характер и разностранен талант

Творческата личност на Поаре се усложнява от неговите многостранни способности и на-

клонности. Той има характерен талант за декоративно оформяне на пространството, обича музиката и свири на цигулка, изпитва страст към театъра и доказва своите актьорски способности, след като вече името му е световно известно в областта на висшата мода. Поаре е контактна личност, но се чувства най-добре в малък кръг сред своите приятели. Хората на изкуството и бохемите са му по-близки отколкото висшето общество. Той е завър-шена космополитна личност - обича Париж, но пътува често и извън Франция. С цялата си отдаденост на работата намира време и за продължителни пътешествия на яхта и владее навигацията толкова добре, колкото своя моден занаят. Опасността да се разпилее при толкова много таланти и интереси, Поаре посреща с ясното решение да даде приоритет на висшата мода. В своите екстравагантни творения, в които елементите на облеклото са често сведени до театрално решение, Поаре дава полет на своята артистична фантазия. Чрез модата, която създава, Поаре оказва категорично влияние върху епохата, в която живее. В свое изказване той смело и точно дефинира ролята и значението на модния дизайнер. Според него модата винаги ще се нуждае от новатор, който линчува предразсъдъците и я освобождава от собствените ѝ скрупули. Някой, който без да поглежда назад, не отстъпва от своите идеи и не обръща внимание нито на цената, нито на това дали има последователи. Защото може да няма привърженици през първата година, но на втората - ще бъде копиран.

В личността на Поаре са изразени всички характерни черти на един истински творец и във върхната точка на неговата кариера влиянието му е толкова доминиращо, че за модата от 1908 до 1914 г. може да се говори като за "Епохата Поаре".

Ориенталска палитра

Един изненадващ нов елемент при Поаре са ярките цветни тонове и дръзките цветни комбинации. До студено морско зелено стои искрящо оранжево, до маслинено зеленото - цинобър, до тъмно зеленосиво стои ярко лимонено жълто. Неговите тонове са противоположни на актуалните за този период убити цветове, на които липсва жизненост. В диапазона на цветовите комбинации на Поаре безпогрешно се забелязва ориенталската тоналност. Той е възхитен от персийските миниатюри и в библиотеката му са събрани костюми от Ориента. Поаре прекарва седмици в музея "Victoria and Albert" в Лондон, където изследва индийските украси на книги, костюми, тюрбани /които през следващите сезони ще въведе в модата/, накити и екзотични пера. Неговите творби имат уникален собствен почерк и се открояват винаги със своя широк артистичен размах.

Снимка 2-3 Театрални костюми /влиянието на Ориента/

Гранд сеньорът на Belle epoque

През 1903 г. Пол Поаре отваря собствена модна къща на улица Обер /Aubert/. Началният капитал от петдесет хиляди франка е благодарение на майка му. Наетият апартамент е скромен, но новаторството в артистичното декориране на витрините възбужда любопитството на минувачите.

Успехът на къщата идва мигновено благодарение на добре подбрания персонал и връзките

с клиенти от работата при Дусе и Уърт. Една от първите известни клиентки на модната къща е елегантната актриса Режан.

В тези първи години на своята самостоятелна кариера Поаре се жени за своята приятелка от детството Дениз Буле. Госпожа Поаре става негова муза и бизнес партньор. Творческото и житейско партньорство на младата двойка привлича общественото внимание. Всяка публична поява на Дениз по модните парижки събития е последвано от обсъждане и отразяване в пресата, което се превръща в прекрасна реклама за модната къща.

Снимка 4-5 Дениз Буле с дъщеря им Розин

Със своите иновативни идеи и талант Поаре постепенно се превръща в един от най-известните и успешни дизайнери в света на висшата мода. Той е възприеман не като шивач на модни дрехи, а като създател и художник на стил.

През 1906 г. магазинът се разраства на улица Паские /Pasquier/. През същата година Поаре въвежда в модата по-свободен официален силует и по-естествена линия на облеклото чрез удължаване на корсета до бедрата и намаляване броя на долните дрехи. В този период той прави пътешествие до Холандия с изследователска цел.

Мисис Аскуит, съпругата на английския премиер-министър и една от най-важните личности в английското общество, лансира Поаре в Лондон по време на чаено парти на Даунинг Стрийт и неговата първа чуждестранна слава става факт. Очарованите коментари на пресата довеждат до подписването на договори с английски компании за предлагане на колекции на модната къща.

Със своите иновативни идеи и талант Поаре постепенно се превръща в един от най-известните и успешни дизайнери в света на висшата мода. Той е възприеман не като шивач на модни дрехи, а като създател и художник на стил.

През 1906 г. магазинът се разраства на улица Паские /Pasquier/. През същата година Поаре въвежда в модата по-свободен официален силует и по-естествена линия на облеклото чрез удължаване на корсета до бедрата и намаляване броя на долните дрехи. В този период той прави пътешествие до Холандия с изследователска цел.

Мисис Аскуит, съпругата на английския премиер-министър и една от най-важните личности в английското общество, лансира Поаре в Лондон по време на чаено парти на Даунинг Стрийт и неговата първа чуждестранна слава става факт. Очарованите коментари на пресата довеждат до подписването на договори с английски компании за предлагане на колекции на модната къща.

През 1907 г. Поаре пътешества до Неапол и Рим, през 1908 г. се отправя към Пиза, Флоренция и Венеция. През следващата година издава брошурата "Роклите на Пол Поаре", илюстрирани от Пол Ириб. На рисунките се виждат семпли, елегантни, леко вталени рокли, коренно различни от здраво стегнатите с корсет, накичени като коледни елхи дрехи по онова време. Но претенциите му не са съвсем

безпочвени. В началото на века той изважда на модната сцена кимоното. Айседора Дънкан, ценителка на екзотичните му, свободни облекла, става негова постоянна клиентка. През 1909 г. той създава тюрбани, егрети и шалвари, вдъхновени от гастролите на руския балет, които предизвикват огромен интерес към ориенталските и източни дрехи. Творенията му са от брокат, коприна, кадифе и ламе в ярки цветове, с чисти линии и щедро използване на тъканите.

През 1909 г. се премества да живее в собствена къща на авеню Д'Онтан. В тази сграда от времето на Луи XVI той посреща международните си клиенти и провежда приказните си празници в градината през следващите петнадесет години. Във вътрешното обзавеждане за пореден път се проявяват новаторските му идеи и очарованието от модерната архитектура и декорация. Тържественото откриване трае три дни, а персоналът работи денем и нощем, за да запише поръчките, които се равняват на 139 000 златни франка.

В годините между 1910 и 1912, Поаре се справя с огромна програма: европейско турне с девет манекена във Франкфурт, Берлин, Варшава, Букурещ, Будапеща, Виена и Мюнхен.

Снимка 6 Европейско турне на Пол Поаре

Като част от турнето през есента на 1911 г. Поаре посещава Москва и Санкт-Петербург. В столицата на Русия дизайнерът има възможност да общува с една от създателките на руската мода Надежда Ламанова, която успява да провокира интереса на Поаре към руската традиция, култура и костюм. В колекцията на дизайнера се появяват много традиционни народни костюми, донесени именно от това турне. Вдъхновен от видяното, Поаре проектира колекция от тоалети на руска тематика. Навлизането в европейската мода на елементи от традиционния руски костюм е заслуга най-вече на Пол Поаре.

През същата година Поаре открива детска художествена школа "Мартин" (на името на една от дъщерите му). Там той подбира надарени деца от парижките предгрaдия на възраст 12-13 години, настанява ги в интернат и дори им дава скромна стипендия. За да възбуди въображението на децата, дизайнерът организира посещения в музеи, галерии и паркове. Тази школа на улица Сант-Оноре /Rue Saint-Honoré/ е първото подобно училище във Франция.

Няколко месеца след откриването на школата Поаре основава и професионално студио за изкуства и занаяти. В него девойки рисуват десените за платове и дамаски, а после опитни професионалисти ги дооформят, за да ги изпратят до фабрики за декоративни тъкани, производство на килими и тапети, и дори за декориране на порцелан във фабриката на град Севр.

През 1912 г. негови ученици се представят на Парижкия есенен салон и предизвикват интереса на зрителите. Детската художествена школа и декоративно студио "Мартин" допринасят изключително за развитието на френското декоративно-приложно изкуство.

Година по-късно, за да се присъедини към модна къща Поаре, официално е поканен руският художник от дворянски произход Роман Тиртов, по-известен с псевдонима Ерте. Илюстраторът запечатва във великолепна рисунка прочутата пола "Абажур" на Поаре.

В желанието си да изгради уникална идентичност Поаре решава да създаде тъкани, събрали цялата палитра на художниците-фовисти и това е причината да покани младия художник Раул Дюфи за съвместна работа при създаването на нови текстилни дизайни. Двамата творци създават много щампи за текстилната компания "Bianchini-Férier".

Поаре създава също и собствен парфюм - Розин и лансира неговото производство, както

и изработва театралните костюма за "Набуко". През 1911 г. успява в началото на сезона да постигне огромния оборот от 75 000 златни франка на ден. Същата година издава нова брошура "Творбите на Пол Поаре", илюстрирана от Жорж Льопап. Негово дело от същия период е тясната пола, сравнително свободна при ханша и пристегната при глезените. Тя не се възприема от жените и става обект на много критики.

Снимка 7 Парфюм Розин

Семейство Поаре остават в историята на модата от началото на столетието и като организатори на ежегодните костюмни фестивали, всеки от които има своя тематика. Може би един от най-атрактивните е със заглавие "Нощ 1002". Той се състои през месец юни 1911 г. и на страниците на вестниците отразяващи събитието четем: "Одалиските от харема на Поаре предизвикаха такава наслада сред нашите дами, че сега дори почтените съпруги на политиците са готови да зарежат всичко и да отидат при турския султан, само за да имат такива тоалети." [1]

Поаре променя силуета на женската фигура - линията на талията се премества под гърдите, което визуално удължава и прави фигурата по-елегантна. Този силует не налага носенето на корсет, дори напротив, Поаре го отхвърля като архаичен.

През 1913 г. осъществява турне в САЩ с представяне на колекция първо в Ню Йорк, след което следват ревюта във Филаделфия, Чикаго, Бъфало и Лос Анжелис. Поаре констатира, че американските клиенти копират безсрамно неговите модели и продават всяко копие с негов етикет. След завръщането си организира съвместно с други колеги "Синдикат за защита на висшата мода", с което за първи път се правят опити за спиране на неправомерните копия на френските модели.

По време на Първата световна война (1914-1918 г.) Поаре изпълнява военния си дълг, влизайки в армията. Наблюдателният поглед на дизайнера изследва армейската униформа, която е твърде обемиста и с ненужни елементи. Тогава Поаре предлага нова кройка, с което значително се намалява разхода на плат и времето за шиене. Благодарение на своите контакти и упоритост Поаре успява да доведе предложенията си до конкретни резултати.

В кратките си отпуски той изгражда фабрика за производство на флакони и шишенца за парфюмерийни продукти, като изпълнените с фантазия форми се измислят в студиото му "Мартин".

През 1919 г. пътува до Мароко и е гост на пашата на Маракеш. Връща се в Париж и активизира наново своето застрашено през войната предприятие.

В цветовата палитра на костюмите безпогрешно се разпознава влиянието на "Руските сезони". Ориенталските мотиви дълго ще присъстват в колекциите на Поаре и ще дефилират по световните модни подиуми.

Снимка 8 Влиянието на Ориента

Поаре на сцената на Мелпомена

За Поаре театърът е огромна страст. Още на 16 години той посещава Theatre du Gymnase. В

следващите години той гледа големите класици в Comedie Francaise и култивира своите литературни наклонности. Впечатлен е от Сара Бернар и Режан. Изучава техните костюми много преди да започне да работи за тях. Той познава театрите на световните градове и е очарован от представленията на Макс Рейнхард в Берлин. В късните години на своята дейност като моделиер Поаре стъпва на сцената и като актьор. С Колет играе главната мъжка роля в камерната пиеса "La Vagabonde". Театралната публика е радушна, но търговският му съветник е шокиран от тази "недостойна актьорска дейност". Поаре казва: "Колко съм щастлив, че най-големият лукс на моя живот се състои в това да бъда независим и да правя това, което ми харесва." С името на Поаре се свързват редица театрални постановки: "L'Aiglon", "Minaret", "Zaza", "L'Aphrodite" в "Theatre La Renaissance".

Залезът на модната къща

Завръщайки се от военна служба след войната, Поаре възобновява работата си, но облеклата не отговарят на новата ситуация. Модата върви към опростяване и демократизация, а Поаре отказва да се адаптира. Продажбите намаляват и модната къща започва да среща финансови затруднения.

Промените, които настъпват в резултат от еманципацията на жените и новия начин на живот, бавно изтласкват модните творения на дизайнера на заден план. Изгряват звезди като Коко Шанел и Елза Скиапарели.

Зад светлините на прожекторите остава пословичната война между Поаре и Шанел и анекдотичните разкази за срещата им в операта, когато той иронично пита Шанел: "Мадмоазел Шанел, Вие винаги сте в черни рокли. Това траур ли е?", а тя отговаря: "Да, за вас, мосю Поаре!" [2].

В годините между 1921-1925 Поаре отваря филиал в Кан, Дювил и др. През декември 1924 г. магазинът е откупен, а през 1927 г. затворин окончателно.

По време на международната изложба в стил Арт Деко през 1925 г. Поаре отказва да покаже колекциите си в общ павилион с други парижки колеги. За да се разграничи от останалите, Поаре лично финансира поставянето на три баржи по река Сена, в които организира представянето на модна къща Поаре - мода, парфюмерия и мебели. Макар да предизвика вниманието на публиката, продажбата на входните билети далеч не достига желаните нива и едва покрива направените разходи.

За да се справи с финансовите затруднения Поаре започва да продава акции, което в крайна сметка го довежда до пълен фалит. Кредиторите принуждават Поаре да продаде имението си в Париж и да се раздели с уникалната си колекция от произведения на изкуството. Житейските неудачи водят и до болезнен развод със съпругата му Дениз.

Финансово разорен, Поаре започва да изкарва прехраната си с рисуване, което за съжаление не успява да възстанови финансовото му благосъстояние. Въпреки че е съсипан през 30-те години на века, той написва три успешни книги "Обличане на епохата", "Мода и финанси" и "Върни се!", с което за известно време стабилизира тежкото си положение. Като един от най-изтъкнатите дизайнери на висша мода от началото на столетието Поаре е канен да изнася лекции в Сорбоната, както и да проектира костюми за редица постановки.

Творбите на Пол Поаре /дрехи, материи, фаянсови плочки, тапицерии и подвързии/ са в голямата си част притежание на неговата дългогодишна спътница в живота мадам Денис Боле. В нейната къща в Прованс е запазена и подредена цялата документация за живота и творчеството на Пол Поаре.

Заключение

Тоалетите на модна къща Поаре са интригуващи и новаторски. През всичките години на своята кариера дизайнерът експериментира, променяйки каноните на моделирането, налага нови силуети и пропорции в дамската мода. С неговото творчество се поставя началото на по-удобни и практични тоалети. Като истински артист, Поаре успява да улови духа на своето време и да го претвори в истински шедьоври от текстил. Наричан Гранд сеньор на Belle epoque, Поаре успява да изгради не само стил на обличане, но и начин на живот.

Творчеството на Пол Поаре е толкова гениално, колкото грандиозен е начинът му на живот. Неговото име поставя блестящ завършек на една светла епоха, към която той принадлежи с цялото си сърце.

Бележки:

[1] "Няма нищо по-важно от външния вид" - кралят на модата Пол Поаре. Пол Поаре и дамската рокля. В: Gameasphalt, [cited 04.01.2021]. Available from: https://gameasphalt.ru/bg/net-nichego-vazhnee-chem-vneshnii-vid-korol-mody-pol-puare/

[2] Пет урока от Коко Шанел. В: woman.bg, 2016 [cited 04.01.2021]. Available from: https://woman.bg/po-zhenski/5-uroka-ot-koko-shanel.46927.html

Библиография:

[1] "Няма нищо по-важно от външния вид" - кралят на модата Пол Поаре. Пол Поаре и дамската рокля. В: Gameasphalt, [cited 04.01.2021]. Available from: https://gameasphalt.ru/bg/net-nichego-vazhnee-chem-vneshnii-vid-korol-mody-pol-puare/

[2] Пет урока от Коко Шанел. В: woman.bg, 2016 [cited 04.01.2021]. Available from: https://woman.bg/po-zhenski/5-uroka-ot-koko-shanel.46927.html

[3] Модният дизайнер Пор Поаре: биографи и снимки. В: Lasted, [cited 04.01.2021]. Available from: https://lasted.ru/bg/medicinskijj-spravochnik/modeler-pol-puare-biografiya-i-foto-pol-puare-i-ego-damskoe-plate.html

[4] V&A Fashion Perspective. King of Fashion: The Autobiography of Paul Poiret. London. V&A. 2019

[5] Parkins, Ilya. Poiret, Dior and Schiaparelli: Fashion, Femininity and Modernity. Kindle Edition. 2012

[6] Davis, Mary E. Ballets Russes Style: Diaghilev's Dancers and Paris Fashion. 2010

[7] Mendes, Valerie. Haye, Amy de la. 20th Century Fashion. Thames&Hudson world of art. Reprinted 2003.

[8] Seeling, Charlot. Fashion the century of the designers 1900-1999. Konemann, 2000.

Източници на снимките:

Снимка 1. Пол Поаре. [cited 04.01.2021]. Available from: https://agnautacouture.files.wordpress.com/2014/03/003m1.jpg [04.01.2021]

Снимка 2-3. Театрални костюми. Влиянието на Ориента. [cited 04.01.2021]. Available from: https://valthegemgal.com/a-name-you-need-to-know-paul-poiret/ [04.01.2021]

Снимка 4-5. Дениз Буле с дъщеря им Розин. [cited 04.01.2021]. Available from: https://valthegemgal.com/a-name-you-need-to-know-paul-poiret/ [04.01.2021]

Снимка 6. Европейско турне на Пол Поаре. [cited 04.01.2021]. Available from: https://valthegemgal.com/a-name-you-need-to-know-paul-poiret/ [04.01.2021]

Снимка 7. Парфюм Розин. [cited 04.01.2021]. Available from https://medium.com/@faezaansari95/paul-poiret-1879-1944-a037918bba64 [04.01.2021]

Снимка 8. Влиянието на Ориента. [cited 04.01.2021]. Available from: https://valthegemgal.com/a-name-you-need-to-know-paul-poiret/ [04.01.2021]

КОНСТРУИРАНЕ С ПРОМЕНЛИВИ И CAD СИСТЕМА "СИЛУЕТ ДИЗАЙНЕР"

д-р Незабравка Попова-Недялкова
Нов български университет, Департамент "Дизайн",
кв. "Овча купел", бул. "Монтевидео" 21,София 1618, България
e-mail: nezi_ned@abv.bg

PATTERNMAKING WITH VARIABLES AND CAD SYSTEM "SILHOUETTE DESIGNER"

Nezabravka Popova-Nedyalkova, PhD
New Bulgarian University, Department Design,
21 "Ovcha kupel", Montevideo Str., Sofia 1618, Bulgaria
e-mail: nezi_ned@abv.bg

ABSTRACT

Computer patternmaking with variables is a new opportunity provided by the Bulgarian CAD system "Silhouette Designer". This mode of operation is applicable both for construction by individual measures as well as for work with size tables in mass production. Working with variables is not related to a specific patternmaking system. It saves the annoying computes and possible errors related to the calculations when creating a construction, when changing the database (body measurements and allowances for freedom), especially when working on individual measures. Saves time on construction changes. Enables automatic grading without introducing building rules.

Of course, in order for this to happen, it is first necessary to build a concept for the method of work and creation of the algorithms (connections) in the construction in order to achieve the most effective end result.

This article is a consequence of my joint work with the computer programmer and creator of the CAD system "Silhouette Designer" - eng. Daniel Sapundzhiev. We both worked together (actually we keep on working) on improving the program and developing the methodology. Teamwork is a mandatory element in the development of an application software. Here's how it works in general - the programmer initially develops the software product, and the patternmaker tests what works and what doesn't, what can be improved, what can be added, what can be facilitated or complicated. The computer specialist creates the algorithms for the operation of the program, and the patternmaker creates the algorithms for building the construction. Developing a well-functioning computer system is a long process and requires continuous improvement so that this system would respond to the ever-changing needs of users.

The article presents some of the possibilities offered by the software and the steps to follow when patternmaking with variables. The proposed construction algorithm is applicable both for training and educational purposes as well as a ready-made model for work. The construction is suitable for women's blouse, T-shirt style, front and back, without allowances.

***Key words**: Patternmaking system, application software, CAD system Silhouette Designer, variables.*

Конструирането с помощта на променливи е една нова възможност, която предоставя българската CAD система "Силует Дизайнер" [1]. Този начин на работа е приложим, както за конструиране по индивидуални мерки, така и за работа с ръсторазмерни таблици. Това дава възможност за бърз преход от масово към персонализирано производство [2]. Работата с променливи не е свързана с конкретна система за конструиране. Тя спестява досадните пресмятания и евентуални грешки, свързани с изчисленията при създаването на една конструкция, при промяна на базата данни (телесни измервания и прибавки за свобода), особено когато се работи по индивидуални мерки. Спестява време при промени в конструкцията. Дава възможност за автоматично градиране, без въвеждане на градиращи правила [3].

Разбира се, за да стане това, първоначално е необходимо да бъде изградена концепция за метода на работа и създаване на алгоритмите (връзките) в конструкцията, за да бъде най-ефективен крайният резултат

Тази статия е следствие на съвместната ми работа с компютърния програмист и създател на CAD система "Силует Дизайнер" - инж. Даниел Сапунджиев. Двамата работихме заедно (всъщност продължаваме да работим) по усъвършенстването на програмата и развитието на методологията. Екипната работа е задължителен елемент при разработването на един приложен софтуер. Ето как става най-общо - програмистът разработва първоначално софтуерния продукт, а конструкторът тества кое работи и кое - не, кое може да се подобри, какво може да се добави, какво може да се улесни или усложни. Компютърният специалист създава алгоритмите за работа на програмата, а конструкторът създава алгоритмите за изграждане на конструкцията. Разработването на една добре работеща компютърна система е дълъг процес и изисква непрекъснато усъвършенстване, за да може тази система да отговори на постоянно променящите се нужди на потребителите [4, 5].

Съвсем накратко какво представлява методът за конструиране с променливи.

Започва се с въвеждането на изходната информация - обмерни данни, формули, прибавки за свобода, измервания, изчисления на базата на измервания от чертежа. За по-голямо удобство при работа, тези данни се въвеждат в таблица, създадена в софтуера, в която има различни групи променливи (въпросните изходни данни). Тази информация е задължително начало за създаването на една конструкция, без значение каква система за конструиране или какъв метод на работа ще се прилага - на ръка или с CAD система.

Конструкцията на изделието се изгражда на базата на връзки между отделните точки. Връзките в програмата "Силует Дизайнер" са три вида. Първият вид отговарят за разположението на точките една спрямо друга - по хоризонтала, по вертикала, по права, под определен ъгъл, спрямо ос на симетрия. Вторият вид - за разстоянието между точките. То може да се определи чрез въвеждане име на променлива, чрез формула или като конкретна стойност. Третият вид връзки представляват комбинация между първите две. Ако всички точки са определени чрез връзки (в това число и тези от кривите), системата прави необходимите изчисления и конструкцията е готова. Това се отнася и за градирането. В таблицата се добавят само стойностите на променливите за втория размер, останалото е работа на системата. Корекцията на конструкцията става чрез корекция на връзките.

В тази статия ще бъдат разгледани някои от възможностите, които предлага софтуерът и стъпките, които трябва да се следват при конструиране с променливи. Предложеният алгоритъм за построение е приложим, както за обучение, така и като готов модел за работа. Конструкцията е подходяща за дамска блуза, тип Тишърт, предна част и гръб, без прибавки за свобода.

1. Създаване на групи променливи

Както вече бе споменато по-горе, първата стъпка при конструирането с променливи е създаването на групите с променливи. Имената и броят им могат да варират в зависимост от конкретния случай. Тук те са три - ***Обмерни данни*** (телесни измерения), ***Прибавки за свобода*** и ***Вталяване*** (виж ***Таблица 1***, Група променливи). На по-късен етап ще се наложи да се добавят и нови групи. (напр. ***Измерване по чертеж***, ***Ръкав*** и др.).

2. Създаване на списък с променливи във всяка група и въвеждане на съответните стойности

В "Силует Дизайнер" имената на всички променливи се записват с латински букви (виж ***Таблица 1***, Променливи).

- ***Обмерни данни*** - стойностите на променливите могат да бъдат взети от ръсто-размерна таблица за съответния размер или да бъдат снети чрез измерване на фигурата, когато се работи по индивидуални мерки. В случая 38 размер е избран за основен и обмерните данни са съобразени с него.

За предпочитане е първоначално да се изгради една основа по стандартен ръсто-размер, след което да се добави нов за индивидуалните мерки или да се променят съществуващите. Това е моделът на работа в допълнителните модули Made-to-measure, които някои CAD системи предлагат.

- ***Прибавки за свобода*** - В конкретния случай всички прибавки за свобода са със стойност 0. Те обаче са интегрирани в конструкцията като част в някои от формулите. Например: ***vPl + pvPl*** *(височина Плещи + прибавка височина Плещи)*. Когато конструкторът реши, че иска да включи прибавки за свобода, достатъчно е да промени стойността на съответната прибавка в групата с променливи, а системата прави необходимите изчисления и промени в конструкцията във всяка точка, която има връзка с тази променлива. Прибавките за свобода могат да бъдат и с отрицателен знак, когато се работи с еластични материи [6, 7, 8]. В някои случаи дори само промяната на стойностите за прибавки за свобода може да промени конструкция и силуета на дрехата. На ***Фигура 1*** се вижда 3D симулация на готовата блуза с четири варианта на прибавките за свобода.

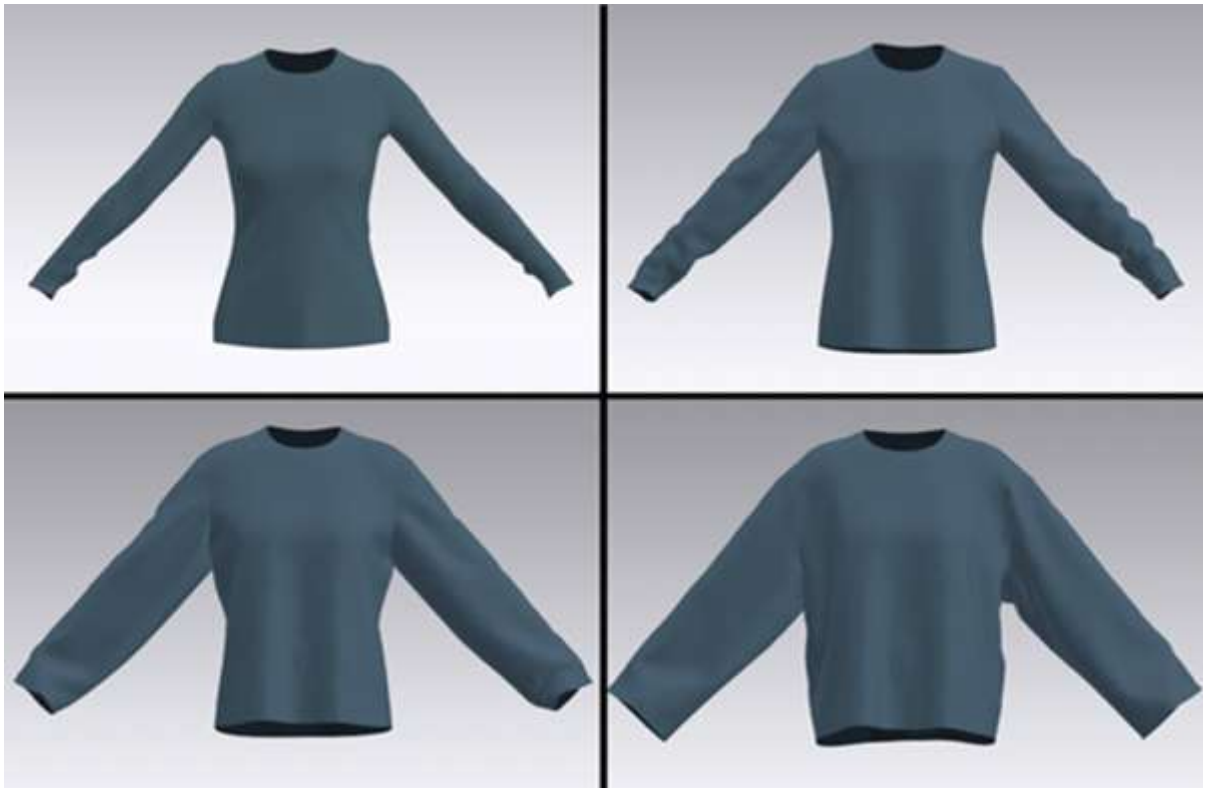

Фигура 1 Моделиране чрез промяна на прибавките за свобода. Визуализацията на четирите варианта на блузата е направена с програмата за триизмерно проектиране и симулация - CLO 3D.

- ***Вталяване*** - тук има възможност за избор дали вталяването да бъде изчислено по формула - ***((oG+poG)-(oT+poT))/4*** *(1/4 от разликата между обиколките на гърдите и талията)* или с конкретна стойност (в случая 3 см.).

3. Алгоритъм за построяване на основната конструктивна мрежа

Построението на конструкцията започва от горния десен ъгъл с точка P1. Тя съвпада с 7-ми шиен прешлен от гръбначния стълб на човешката фигура и представлява най-горната точка от средната линия на гърба. Всички останали точки са свързани помежду си с определени връзки. Те определят структурата на конструкцията и разположението на всяка точка (***Таблица 2*** Точки и връзки / алгоритъм).

Програмата "Силует дизайнер" и предложеният от автора алгоритъм в ***Таблица 2*** дават възможност цялата конструктивна мрежа на блузата да бъде построена само с точки

(***Фигура 2***). След това с функциите за отсечка или крива се начертават съответните елементи, където е необходимо.

Гърбът и Предната част се чертаят заедно - двете части са разположени една върху друга и имат няколко общи линии - средната линия, на височината на плещите, на талията и страничния шев. Първо се построяват точките на гърба, след това тези на предната част (***Фигура 3***).

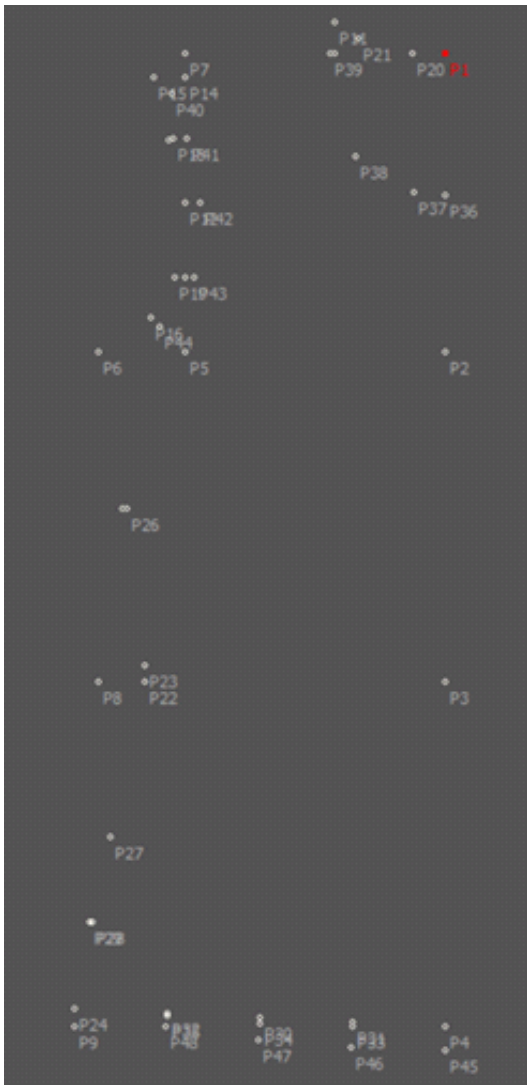

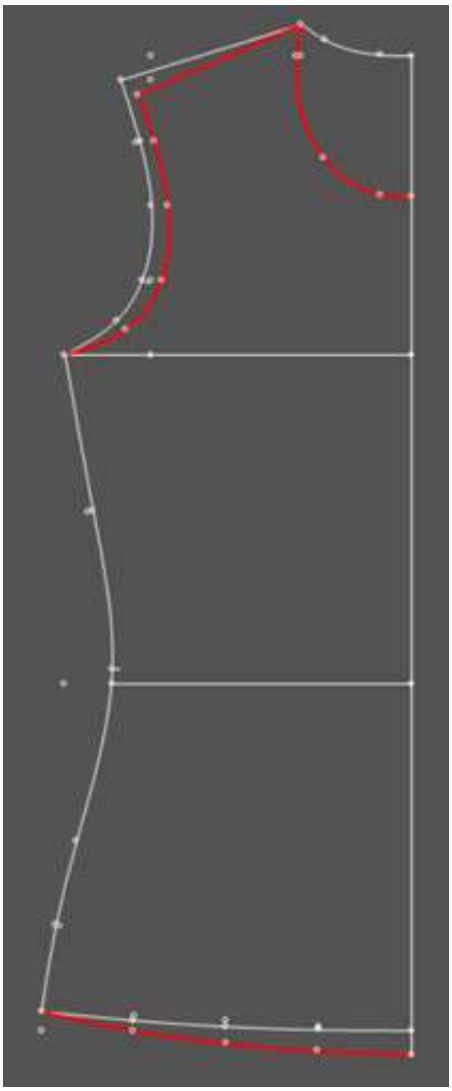

Фигура 2 *(ляво)* Изграждане на конструкцията на само с точки и връзки между тях.
P1 е началната точка.
Фигура 3 *(дясно)* Конструкция на гърба и предната част на блузата се чертаят една върху друга.
Червените линии във фигурата са само за предната част.

4. Създаване на свързано копие.

Когато целият чертеж е готов, Гръб и Предна част се копират и запазват като отделни части чрез функцията за свързано копиране. Запазват се само елементите за съответната част (***Фигура 4***). Свързаното копиране дава възможност впоследствие, ако се налагат корекции, те да се правят в основната конструкция, а промените ще се отразят автоматично в копираните части. Например, ако се промени линията на страничния шев в основната конструктивна мрежа, това ще се види веднага и в двете копирани части.

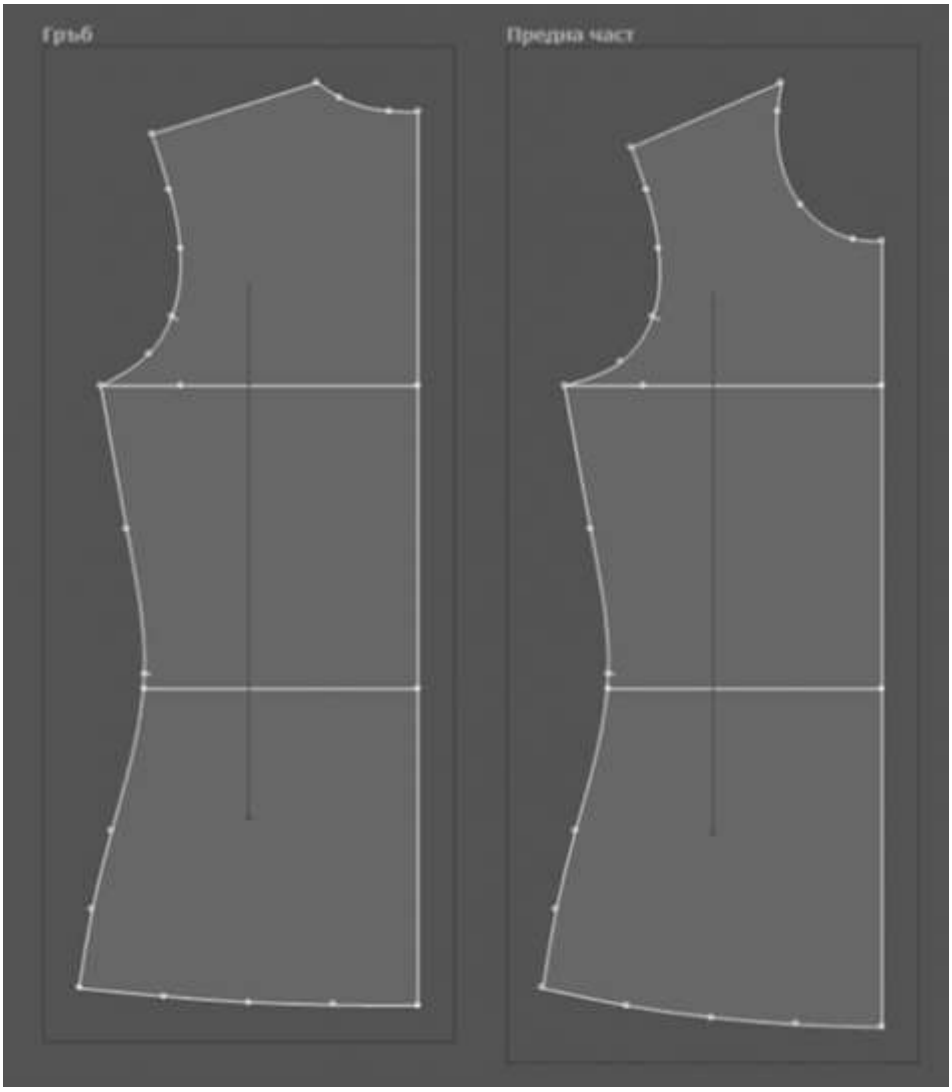

Фигура 4 Гръб и предна част на блузата като отделни детайли.

5. Градиране.

Първоначално в настройките на програмата се задава кой да бъде основният размер, с който ще се работи и той се появява по подразбиране. В последствие той може да бъде променян. Стойностите на променливите трябва да бъдат съобразени с този размер. Когато трябва да се градира изделието, се добавя номера на следващия размер. След това в прозореца на всяка променлива от групата с обмерните данни се добавя стойността за новия размер. В зависимост от типа дреха това биха могли да бъдат между 4 до 20 стойности например. И това е достатъчно (в случай, че връзките между точките в конструкцията са добре направени). Системата изчислява формулите и разстоянията и начертава новия размер. След това могат да бъдат добавени само с по едно кликване още допълнителни размери. Не са необходими градиращи правила (***Фигура 5***). Поне на този етап.

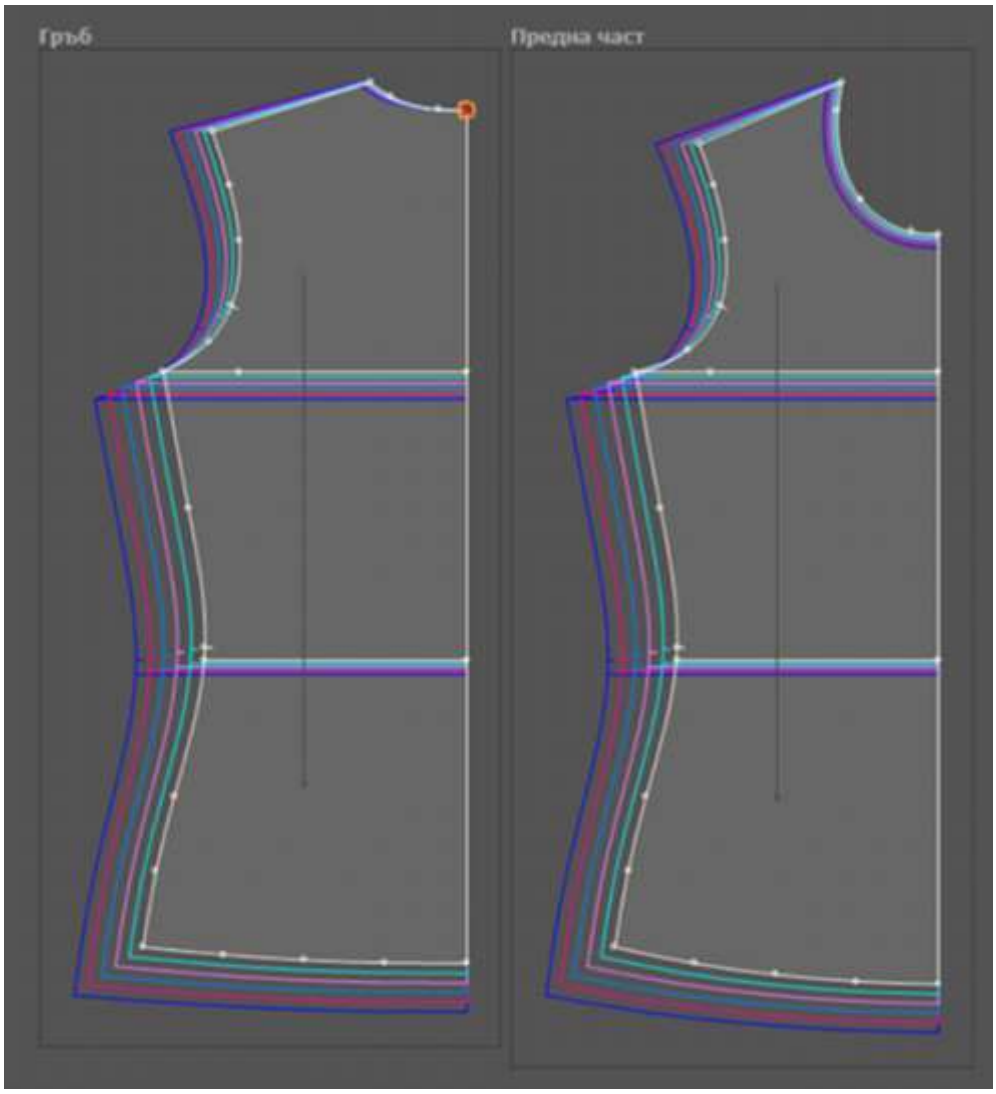

Фигура 5 Градация на гърба и предната част. Всеки размер е в различен цвят. Нулирането на градацията е в точка P1.

Тъй като построяването на конструкцията с променливи започва от точката в 7-ми шиен прешлен, градацията в тази точка ще бъде със стойност нула и за двете оси - по X и по У. Разпределението на нарастванията за всички останали точки се изчислява на базата на стойностите на променливите в различните групи. Системата дава възможност за нулиране на градацията в точка пожелание (стиковане). В този случай ще се променят градиращите правила във всяка точка, но нарастването от размер в размер ще се запази (***Фигура 6***).

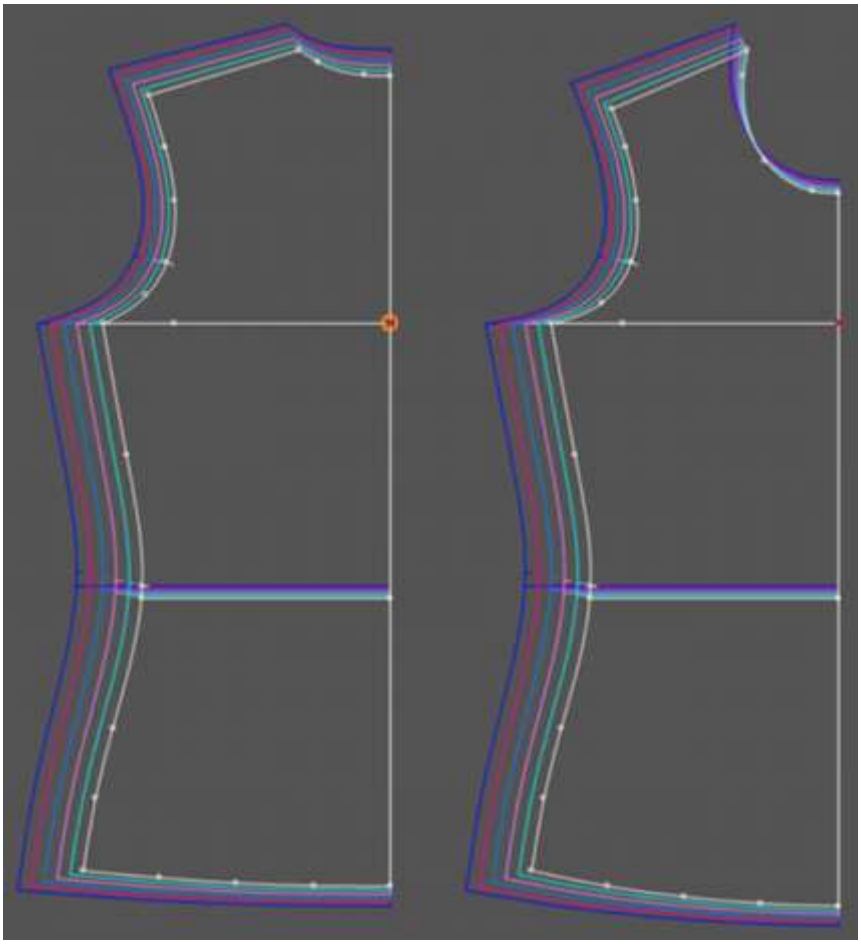

Фигура 6 Стиковане на частите или нулиране на градацията в различна точка.
Градацията в размерите се запазва. Променят се стойностите по X и У за съответните градиращи точки.

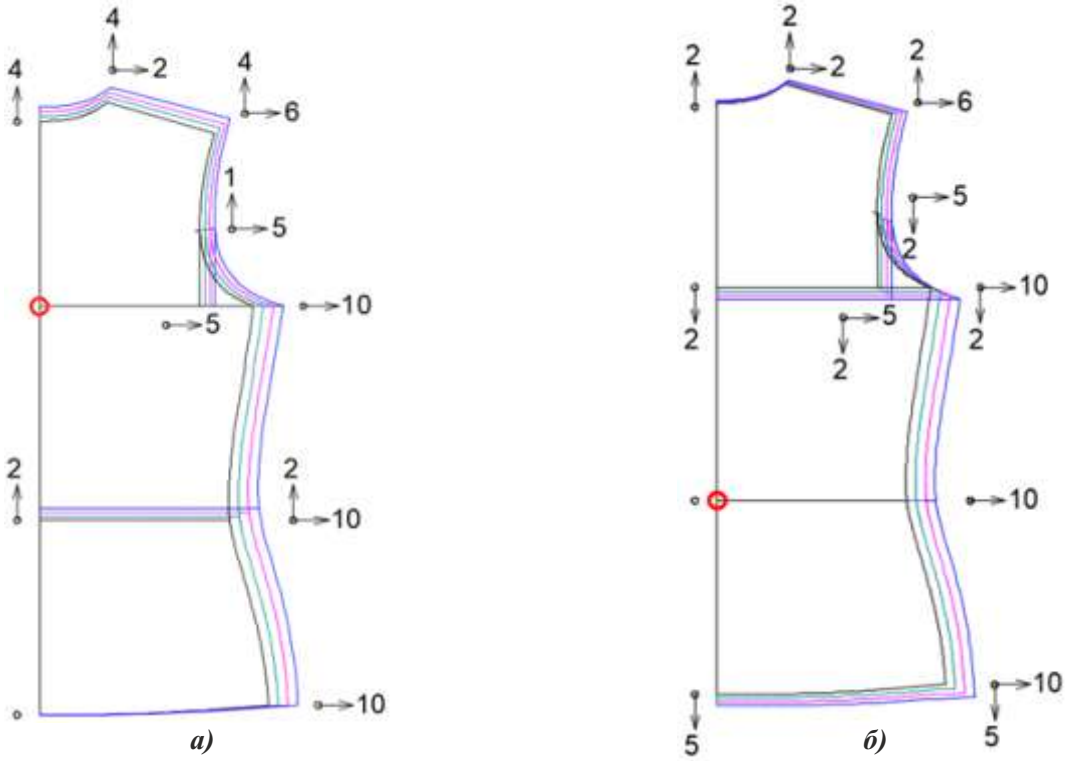

а) *б)*

Фигура 7 а, б Градиране по X и Y с различни точки на стиковане.

Таблица 1
Групи и променливи

Група променливи	Променлива		
	Име	**Описание**	**Стойност**
Обмерни данни	Height	Ръст	168
	oG	обиколка Гърди	88
	oT	обиколка Талия	68
	oH	обиколка Ханш	94
	oVr	обиколка Врат	36
	vPl	височина Плещи	19
	dGr	дължина Гръб	40
	vH	височина Ханш	22
	sGr	ширина Гръб	16,5
	sVri	ширина Вратна извивка	7
	sRamo	ширина Рамо	12
Прибавки за свобода	pvPl	прибавка височина Плещи	0
	psGr	прибавка ширина Гръб	0
	poG	прибавка обиколка Гърди	0
	poH	прибавка обиколка Ханш	0
	psRamo	прибавка ширина Рамо	0
Вталяване	vtal	вталяване	3
	vtal_oG_oT	= ((oG+poG) – (oT+poT))/4	5

Таблица 2
Точки и връзки / алгоритъм

Точка	Позиция	Връзка/ икона
P1	Начало / Гръб	
P2	лежи на вертикалата надолу от т. P1 на разстояние vPl+pvPl	
P3	лежи на вертикалата надолу от т. P1 на разстояние dGr	
P4	лежи на вертикалата надолу от т. P3 на разстояние vH	
P5	лежи на хоризонталата наляво от т. P2 на разстояние sGr+psGr	
P6	лежи на хоризонталата наляво от т. P2 и на разстояние (oG/4)+poG	
P7	лежи на хоризонталата наляво от т. P1 и на вертикалата нагоре от т. P5	
P8	лежи на хоризонталата наляво от т. P3 и на вертикалата надолу от т. P6	
P9	лежи на хоризонталата наляво от т. P4 на разстояние (oH/4)+poH	
P10	лежи на хоризонталата наляво от т. P1 и на разстояние sVri	
P11	лежи на вертикалата нагоре от т. P10 на разстояние 2 см	
P12	лежи на средата на отсечката между точки P5 и P7	
P13	лежи на средата на отсечката между точки P5 и P12	
P14	лежи на вертикалата надолу от т. P7 на разстояние 1,5 см	
P15	лежи на хоризонталата наляво от т. P14 и на разстояние sRamo+psRamo от т. P11	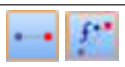
P16	лежи на ъглополовящата в т. P5 и страни през точки P6 и P13, на разстояние (oG/40)+0,9 от т. P5	
P17	лежи на средата на отсечката между точки P12 и P15	
P18	лежи на правата, перпендикулярна на точки P12 и P17 и на разстояние 0,25 см надясно от т. P17	
P19	лежи на хоризонталата наляво от т. P13 на разстояние 0.6 см	
P20	лежи на разстояние 2 см наляво от т. P1 и под ъгъл от 1,5° с връх P1 и рамо през т. P10	
P21	лежи на хоризонтално разстояние 1,5 см надясно от т.P11 и на вертикално разстояние 1 см надолу от т. P11.	
P22	лежи на хоризонталата надясно от т. P8 на разстояние vtal	
P23	лежи на вертикалата нагоре от т. P22 на разстояние 1 см	
P24	лежи на вертикалата нагоре от т. P9 на разстояние 1,2 см	
P25	лежи на средата на отсечката между точки P6 и P23	

Таблица 2
Точки и връзки / алгоритъм (*продължение)*

Точка	Позиция	Връзка/ икона
P26	лежи на правата, перпендикулярна на точки P6 и P25, на разстояние 0,3 см надясно от т. P25	
P27	лежи на средата на отсечката между точки P23 и P24	
P28	лежи на средата на отсечката между точки P24 и P27	
P29	лежи на правата, перпендикулярна на точки P24 и P28, на разстояние 0,2 см наляво от т. P28	
P30	лежи на средата на отсечката между точки P4 и P24	
P31	лежи на средата на отсечката между точки P4 и P30	
P32	лежи на средата на отсечката между точки P30 и P24	
P33	лежи на правата, перпендикулярна на точки P4 и P31, на разстояние 0,25 см надолу от т. P31	
P34	лежи на правата, перпендикулярна на точки P4 и P30, на разстояние 0,35 см надолу от т. P30	
P35	лежи на правата, перпендикулярна на точки P4 и P32, на разстояние 0,25 см надолу от т. P32	
	Предна част	
P36	лежи на вертикалата надолу от т. P1 на разстояние sVri+2	
P37	лежи на разстояние 2 см наляво от т. P36 и на вертикално разстояние -0.17 см нагоре от т. P36	
P38	лежи на правата, минаваща през точки P1 и P5 и на разстояние -sVri+1.6 см надолу и наляво от т. P1	
P39	лежи на хоризонталата наляво от т. P10 на разстояние 0,3 см	
P40	лежи на разстояние (sRamo + psRamo) -0.7 наляво от т. P11 и на вертикално разстояние 1 см надолу от т. P15	
P41	лежи на хоризонталата надясно от т. P18 на разстояние 0,9 см	
P42	лежи на хоризонталата надясно от т. P12 на разстояние 1 см	
P43	лежи на хоризонталата надясно от т. P13 на разстояние 0,6 см	
P44	лежи на ъглополовящата в т. P5 и страни през точки P6 и P13, на разстояние (oG/40) + 0,1 от т. P5	
P45	лежи на вертикалата надолу от т. P4 на разстояние 1,5 см	
P46	лежи на правата, перпендикулярна на точки P4 и P31, на разстояние 1,6 см надолу от т. P31	
P47	лежи на правата, перпендикулярна на точки P4 и P30, на разстояние 1,4 см надолу от т. P30	
P48	лежи на правата, перпендикулярна на точки P4 и P32, на разстояние 0,9 см надолу от т. P32	

6. Измерване по чертеж

Преди да се пристъпи към конструиране на ръкава на блузата, трябва да се въведе още една група с променливи - ***Измерване по чертеж***. Името на групата показва какво трябва да се направи - да се измерят дължините на определени сегменти от контура на конструкцията, тъй като те са необходими за по-нататъшната работа - *Ръкавна извивка основа Гръб и Предна част (**RioGr, RioPr**)*, *център Ръкавна извивка основа Гръб и Предна част (**cRioGr, cRioPr**)*. Тук могат да бъдат включени и *дължините на Вратната извивка на Гърба и Предната част (**dVriGr, dVriPr**)*. Измерването се извършва върху базовия размер, а системата прави автоматично същото за всички въведени размери. Стойностите се виждат в прозореца на съответната променлива.

Едно последно уточнение. Връзките в ***Таблица 2***, които описват ръкавната извивка, се отнасят за блуза без прибавки за свобода. Ако се променят прибавките, ще трябва да се коригират и някои от стойностите във връзките, тъй като формата на ръкавната извивка се променя при различни прибавки за свобода.

В следваща статия ще бъде представен алгоритъм за построяване на ръкав за тази блуза, отново с помощта на променливи в CAD система "Силует Дизайнер".

Изводи

Масовото производство и потребление в модната индустрия повдигнаха множество въпроси за устойчивостта в дизайна и жизнения цикъл на продукта. Днес модната индустрия е сочена като една от най-замърсяващите индустрии в света. Промишлеността вече работи върху приемането на концепции и стратегии за устойчивост. Интегрирането на нови устойчиви бизнес модели е един обещаващ път за подобряване на устойчивостта. В този смисъл индивидуализираното производство (масовата персонализация) е определено една такава жизнеспособна стратегия, която носи потенциал за създаване както на икономически, така и на екологично устойчив бизнес модел. Конструирането с променливи, което предлага CAD системата "Силует Дизайнер", е един от инструментите, които могат да бъдат използвани за развитието на такава стратегия от страна на бизнеса, а защо не и на образованието. content/uploads/2016/11/Conference-Program-ENG-Detail_DI_final-loga.pdf.

REFERENCES

[1] Microdor [online]. [viewed 10 January 2020]. Available from: http://www.microdor.com/

[2] Zlatev, Z. Assessment of digital scanning method. *Proceedings of the International Conference on Technics, Technologies and Education ICTTE 2017, October 30-31.10.2018, Yambol* [online], p.242, [viewed 16 December 2020]. ISSN 1314-9474. Available from: http://uni-sz.bg/truni5/wp-content/uploads/ftt/file/ICTTE_2014_Proceedings.pdf.

[3] Kazlacheva Z., 2010. Design and modeling of clothing with CAD systems. Yambol: Trakia University, Technical College, p.4 (the original is in Bulgarian)

[4] Popova-Nedyalkova, N., 2016. Computer systems in the fashion industry. Sofia: New Bulgarian University, 36-46. (the original is in Bulgarian)

[5] Kavitha, A., Hayavadana, J., Deepthi Reddy, B. When computers meet textiles. *Fibre2Fashion* [online]. May 2017 [viewed 15 January 2021]. Available from: https://www.fibre2fashion.com/industry-article/7930/when-computers-meet-textiles

[6] Peneva, T., Balabanova, D. A comperative study of knitted lady clothing patternmaking

methods. *Proceedings of the International Conference on Technics, Technologies and Education ICTTE 2017, October 18-19, 2018, Yambol, Bulgaria* [online]. [viewed 15 December 2021] ISSN 2603-445X. Available from:
https://drive.google.com/file/d/1rriULVMuGmsf0BvcPe7Hz7Ki9J6xHUDo/view

[7] Pavlova, M., Kazlacheva Z., 2004. Construction of women's sleeveless bodies from knitted fabrics containing elastomer yarns. *Tekstil i Obleklo*, 2004 (1-2), 20-21.

[8] Pavlova, M., Kazlacheva Z., 2002. Universal method for constructing garments from elastic fabrics by converting the basic garment design into a tightly-fitting garment. *Tekstil i Obleklo*, 2002 (9), 34-35.

[9] Dobreva-Dragostinova, Iv., 2017. The ABC of Sustainable Design. Sofia: NBU, p. 165. (the original is in Bulgarian) Dobreva-Dragostinova, Iv., 2016. Safeguarding of Intangible Cultural Heritage in terms of sustainable design and the children's place in the process. *Proceedings of the International Conference of UNESCO Balkan Clubs and Organizations "Intangible Cultural Heritage at the Balkans" - Government and NonGovernment*

ТВОРЧЕСКИ МЕТОДИ И ПРИНЦИПИ ЗА ПРЕНОС НА ИДЕИ И ЕСТЕТИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОТ АБСТРАКТНОТО ИЗКУСТВО В МОДАТА

ас. д-р Татяна Колева Христова
Югозападен университет "Неофит Рилски"- Благоевград,
катедра "Изобразително изкуство", ул. "Стефан Стамболов" 66,
2700 Благоевград, България
e-mail: tatiyna@abv.bg

РЕЗЮМЕ

В разработката е направено проучване и анализ на стиловите особености на абстрактното изкуство. Поставен е акцент върху извличането на основните характеристики и връзките на взаимодействие между абстрактното изкуството и модата в съвременната европейска и световна култура. Очертани са пътищата на пренос на идеи и естетически характеристики от едната област в другата. Представени са основните етапи на трансфериране и преобразуване, методите на претворяване и разпознаване. Представени са пътищата за реализиране на идеи които да послужат при обучението на студентите от Факултета по изкуства.

Ключови думи: *абстрактно изкуство, мода, изобразително изкуство*

CREATIVE METHODS AND PRINCIPLES OF TRANSFER OF IDEAS AND AESTHETIC CHARACTERISTICS FROM ABSTRACT ART IN FASHION

Tatyana Koleva Hristova
South-West University "Neofit Rilski",
Department of Fine Art, 66 Steran Stambolov Str.,
2700 Blagoevgrad, Bulgaria
e-mail: tatiyna@swu.bg

ABSTRACT

A study and analysis of the style news was made in the development. Outlines can be used to transfer and transform ideas and aesthetic characteristics from abstract art into fashion and vice versa. Statistical purposes to help create new experimental research work for students in the artistic design of clothing inspired by abstract art.

Keywords: *abstract art, fashion, fine arts*

Въведение

За да се изведат методите за взаимстване и пренос на идеи и естетически характеристики от абстрактното изобразителното изкуство в модата, е необходимо да се разгледат стиловите особености в изкуство по отношение на функционалното си предназначение, технологично изпълнение, специфика на материала и др. Трябва да се обърне внимание на посланието и на философията, която изповядва течението. По този начин ще можем да разкрием огромното разнообразие от форми на проявление в изкуството и равнищата на взаимодействие на тези два културни свята - мода и изкуство.

Днес, изискванията за качеството на образование и придобиването на нови и актуални знания и умения, прави немислимо обучението на студентите по "Мода" без познания в областта на съвременните процеси и тенденции в изобразителното изкуство. В теорията и практиката в тези области няма изведена методика за преподаване, правила и методи за осъществяване на тези взаимодействия.

Това, което ме подтикна да изследвам модата в тази посока, е бързо развиващата се среда, в която живеем, както и настъпващите нови арт явления и модни инспирации, нови философии, възгледи, нови технологии, изключителната мобилност и непрекъсната смяна на стилове и моди, както и на еклектичното сливане между различните течения, явления и направления в изкуството. Паралелното обучение в тези две научни области, би способствало за създаването на нови творчески инвенции. Това е така, защото формите в изкуството имат склонността да живеят в модата. Процесите на развитие в изобразителното изкуство и в модата в съвременната европейска и световна култура, бележат нови етапи на взаимодействие и влияния. Ето защо, те трябва да бъдат проучвани. Изследването им, би допринесло за разкриването на една неразделна симбиоза, за която свидетестват десетките колаборации между дизайнери и художници. Сред тях са: Миучи Прада и Кристоф Шемил; Матю Милър и Караваджо; Елза Скиапарели и Салвадор Дали, Марсел Вертис; Ив Сен Лоран и Пийт Мондриан, Александър Мурет; Диор и Марк Куин; Гучи и Тревър Андрю; Раф Симънс и Робърт Мейпълтоп; Исей Мияке и Кристоф Кулиг и мн. др.

Цел

Целта на статията е да направи разпознаваеми основните характеристики на абстрактното изкуство и по този начин да спомогне за създаването на нови експериментални изследователски работи на студентите при художественото проектиране на облекла, инспирирани от абстрактното изкуство.

Изложение

Абстрактното изкуството е изключително разпознаваемо, има характерни признаци и неповторими проявления. Но това, че то участва в стилистиката на облеклото, не означава, че облеклото автоматично става произведение на изкуството. Само Висшата мода е способна да го въздигне на този пиедестал и то благодарение на ръчния труд и умения на дизайнера.

Художествената форма в изкуството е израз на стойността на майсторството на твореца, в зависимост от степента на оригиналност на художествения процес. Не винаги художествената форма може да се разглежда като твърда, рационална, строго детерминирана система, която е базирана на човешкия талант. По-скоро би трябвало да се гледа на нея, като на отворена система, която е неповторима и уникална, не подлежаща на формализиране и чийто елементи са в динамично взаимодействие помежду си. Всяка една художествено изработена вещ, съдържа в себе си смисъла на човешката самоизява, която изгражда човека като културно същество, като субект на културнообразуваща активност - създател на ценности и норми. Интерпретативността е неотделима характеристика и начин на съществуване на произведението на изкуството. Всяка нова интерпретация е събитие в живота на художественото произведение [1].

В "Концептуалната тенденция в съвременното изкуство", се открива още една от съществените връзки между изкуството и модата - тяхната преходност. Според Орлин Дворянов, изкуството се ориентира към настоящето и бъдещето, като се впуска преди всичко в търсене и експериментиране. Посоките на неговото търсене оформят тенденции, които лансират идеята за "преходността на изкуството"[2]. Интересно е твърдението в тази посока и на Теодор Адорно, според който, въпреки своята комерсиална манипулируемост, модата прониква дълбоко в художестве-

ните творби. Тя е една от фигурите, чрез която се активизира историческото движение на сетивността, както и това на художествените произведения, чрез минимални скрити в себе си черти. Въпреки противопоставянето на изкуството с модата, то не остава чуждо на светските процеси. Нали още Хегел бе казал на едно от най-великолепните места в естетиката си, че задачата на изкуството е да усвоява чуждото, а модата - едно от многобройните проявления на чуждото - също подлежи на интегриране в художествената тъкан на изкуството. Това има активизиращо въздействие за самото изкуство. Това е така, защото и статутът на изкуството се е променил в смисъл, че то е отворено за модните тенденции на епохата. А епохата е отворена за новото, различното, красивото и въздействащото, което е присъщо за облеклото и неговите характеристики. Вече ще можем да говорим за мода и в изкуството - тази сакрализирана област на човешкия дух! Та нали мисията на изкуството е да очовечава и възпитава. Модата и изкуството са не просто лукс, украса, средство за наслада и удоволствие, за демонстрация на благополучие и престиж. Те се създават, за да бъдат гледани, споделяни и оценявани, заради себе си [3].

Сюжетите в изобразителното изкуство и в модата се преплитат все повече. Забелязва се един нов начин на възприемане на творчеството, на интересите, на нуждите на изкуството. Много от дизайнерите преди да осъществят своите проекти, правят задълбочени теоретични проучвания на периода от изкуството и съпътстващите го характеристики, с цел да улеснят творческата си дейност. Тенденцията към завръщане в минали епохи и стилове, характерна за днешния ден, води до заимстване на идеи от картините на художниците от миналото. Например: "За Бала на лунната пътека, който дава съпругата на виконт Дьо Ноай - Мари Лор дьо Ноай през 1951 г., черпи вдъхновение от картината на Е. Мане "Барът на Фоли Бержер" и пресъздава тоалета на изобразената в центъра на платното съдържателка на бара - черно елече, украсено с дантели, и дълга права пола с турнюр". Бъдещата кралица Елизабет и по-малката ѝ сестра принцеса Маргарет са очаровани от прелестта на роклите, направени от Кристиан Диор, в които те откриват нещо от красотата на картините на Генсбъроу и Веласкес. Може би през XXI век ще зачестят възпроизвежданията на шедьоврите от живописта върху дрехите на хората?" [4]. През десетилетията много от облеклата на Юбер Дьо Живанши са красиво бродирани от прочутия майстор Льосаж, а други са вдъхновени от творчеството на Анри Матис, Жорж Брак, Хуан Миро - от най-известните им картини, от въздействащите им багри.

Абстрактното изкуство, както всяко едно културно течение в изобразителното изкуство има маркирани основни цел, идеи и принципи, свой колорит, предпочитани типове, начин на композиране, стилизиране, изразяване, свои сюжети, форми и начин на изпълнение. Изкуството е навсякъде около нас, но и вътре в нас - то е част от нашето мислене, душевност и култура, отразено във външния ни вид. Тези характеристики на съвременната личност са най-вече присъщи за творците, тъй като те притежават изтънчена чувствителност и най-често са носители на новото.

Най-характерните стилови особености на абстракционизма са откъснатостта от реалната фигуративност, акцент върху хармонията на цветовете, стилизацията на формите, носещи разнообразни индивидуални асоциации, въздействащи върху емоциите. Абстрактното изкуство налага свой собствен изказ, като прилага нови нетрадиционни материали, търси въздействащи визуални ефекти. Още през 50-те години на XX век се появяват дрехи с абстрактна, овална форма, балонообразна кройка, създадени от Кристобал Баленсиага. Според Бенаим, стилът Мондриан е точна илюстрация на времето на шейсетте години. Моделиерът не облича тялото с дадена картина, а раздвижва картината върху тялото. В това се състои цялата разлика. Сен Лоран пресича роклите си с черни линии, създавайки уравновесени плоскости [5].

а)

б)

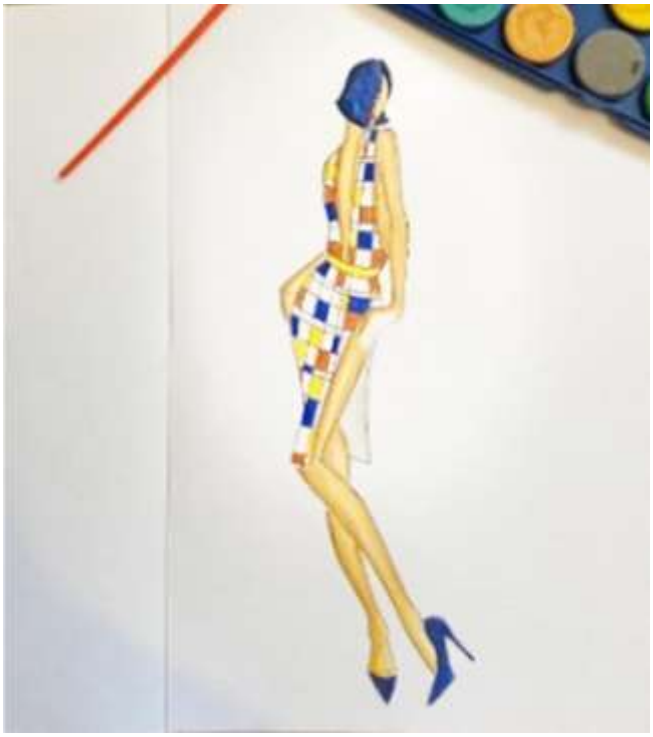

в)

Изображение 1 а), б), в)
Модни скици на дизайнерката Моника Станева, вдъхновени от Пийт Мондриан, IV курс, специалност "Мода", ЮЗУ "Неофит Рилски", Благоевград, 2020 г.

Според Йонко Бонов всяка абстрактна колекция носи в себе си собствен дух, послание, индивидуалност и оригиналност. В наши дни абстрактното изкуство продължава своята мисия, провокирайки с естетиката си, следвайки своите правила. Абстрактното изкуство е духовен полет в свободното пространство на цветовите композиции, на безумно смелите и разнообразни съчетания на цветовете в тях. Всяко абстрактно произведение, със своите колоритни петна, пастьозни и велатурни мазки, плътни изразителни линии, стичане на боя, драматично отстоява себе си [6]. Целта е зрителите да усетят наслада от цветовете, да освободят асоциациите и емоциите си. От особено значение е и изследването на свойството на цветовете и въздействието им върху психиката на хората. На тази база се очертава емоционално-естетическото въздействие на живописта [7]. Мотото "Цветовете като философия" е една творческа идея при създаването на колекциите на Бенетон. Те създават колекции, в които се предлагат дрехи в 15 цвята. Цветовият спектър се променя всяка година и се адаптира към най-новите тенденции. Абстрактни десени присъстват и в колекциите на Емилио Пучи, както и копринени шалове и блузи с геометрични форми.

Е. Благова и Б. Пълева, успешно прилагат графичните софтуерни продукти Twister Brush и Силует Дизайн за автоматизирано художествено проектиране и конструиране на облекла. Графичните програми позволяват лесно и бързо, модифициране, както и голям брой варианти на скици с различно цветово съчетание. Създаването на дву- и триизмерни изображения, позволява лесна промяна на форма, цветово съчетание и силует. Осигурява се възможност за изследване на визуалното възприятие при съчетание на цветовете [8].

В абстрактния илюзионизъм формите и мазките, положени върху платното, са оптически разделени чрез различни илюзорни похвати (хвърлени сенки, които сякаш плават пред повърхността на картината). Неговите стилови особености създават чудесни възможности за десени за платове с богато цветово разнообразие и форми. Могат да се използват чисти или смесени цветове. Част от мотивите (○▲□), прилагани в това направление на изкуството, можем да срещнем и в декорациите на българското национално облекло. Друг такъв пример е мултикултурната мода (стилна комбинация от Изтока и Запада) на Кензо Такада. Вдъхновен от фолклора на целия свят, той смесва цветове, стилове, десени и платове, създавайки свой уникален почерк.

При абстрактния експресионизъм най-характерна е новата техника на изобразяване, чрез която се получава неочакван, случаен ефект при прилагането ѝ. Типичен пример е техниката на Джаксън Полък - разстила платното си на пода и залива, капе или хвърля върху него боя. По този начин се полу-чават много причудливи и неповторими форми. Подобни техники се прилагат и в дизайна, като например техниката батик, където се получават случайни платна от връзването и нагъването на плата.

Много са възможностите, които ни предоставя абстрактното изкуство за творческа интерпретация. Примерна задача за самостоятелна работа е да се направи модел на облекло повлияно от абстрактното изкуство, като: Първо - заимствате абстрактно произведение и го претворите в десен за плат, щампа или печат; Второ - като изработите свой проекти на абстрактна композиция, която да внедрите в части от облеклото.

Също така, можете да направите проект на бижута и аксесоари инспирирани от абстрактното изкуство. На ***Изображение 1 а), б), в)*** са представени учебни работи по темата.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Разкривайки същността и влиянията между абстрактното изобразителното изкуство и модата, очертавайки пътищата и механизмите на взаимодействие и влияния, предлагайки методика на обучението с нагледни материали и типични примери, би допринесло за повишаване качеството на обучение на студентите. Ще им помогне да натрупат знания и умения да разпознават и идентифицират признаците на проявление на явленията и процесите в изкуството, да ги подплатяват с нови творчески идеи и да ги реализират чрез изпълнение на практически задачи.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

[1] Велев, Е. Постмодерна информационна среда и съвременно изкуство. С.: За буквите - О писменехъ", 2010. 24-32 с.

[2] Дворянов, О. Концептуалната тенденция в съвременното изкуство. С.: Веда Словена, 2003. 186 с.

[3] Хоркхаймер М; Т. Адорно. Диалектика на просвещението. С.: ГАЛ - ИКО, 1997.

[4] Стойков, Л. Модата от Нефертити до топмоделите. С.: Амбелино арт, 1994. 74 с.

[5] Бенаим, Л. Ив Сен Лоран /Библиография/. С.: Колибри, 2011. 110-111 с.

[6] Бонов, Й. Война на проникновена метаморфичност на цветовете. // сп. Арх и Арт Форум, 22.03 - 29.03.2012, XXI, бр.12/1034

[7] Лисийска, З; Т. Христова. Светлината и цветът в изобразителното изкуство и дизайна. Благоевград: Бон, 2015.

[8] Благова Е., Пълева- Кадийска Бл., Художествено проектиране и конструиране на облекла с CAD/CAM системи, Научна сесия по проект "Основи на изследователското обучение във висшето училище", Югозападен университет "Неофит Рилски", Благоевград, 27 Октомври 2017 г.

Textile and Garment Magazine
ISSUE 2/2021

EDITORIAL BOARD

Assoc. Prof. Ivelin Rahnev, PhD, editor — Assoc. Prof. Maria Spasova, PhD, IP - BAS, Sofia, technical editor

Prof. Hristo Petrov, PhD, TU - Sofia
Prof. Maya Bogdanova, PhD, NAA - Sofia
Prof. Andreas Charalambus, PhD, TU - Sofia
Prof. Snejina Andonova, PhD, SWU - Blagoevgrad
Prof. Radostina A. Angelova, DSc, TU - Sofia
Assoc. Prof. Anna Georgieva, PhD, UCTM - Sofia
Assoc. Prof. Desislava Grabcheva, PhD, UCTM - Sofia
Assoc. Prof. Stela Baltova, PhD, IBS - Botevgrad
Assoc. Prof. Zlatina Kazlatcheva, PhD, FTT - Yambol
Assoc. Prof. Kapka Manasieva, PhD, VFU - Varna
Assoc. Prof. Rumen Russev, PhD, FTT - Yambol
Assoc. Prof. Krasimir Drumev, PhD, TU - Gabrovo
Dr. Nezabravka Popova-Nedyalkova, NBU - Sofia

FOREIGN SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Jean-Yves Drean, DSc, UHA-ENSISA-LPMT, Mulhouse, France
Prof. Alenka Majcen Le Mareshal, DSc, UMaribor, Slovenia
Prof. Dr. Yordan Kyosev, DSc, TU-Dresden, Germany
Prof. Goran Demboski, PhD, U "Ss. Cyril and Methodius" - Skopje, N Macedonia
Assoc. Prof. VU Thi Hong Khanh, PhD, HUST - STLF, Vietnam
Prof. Saber Ben Abdessalem, PhD, ENI-Monastir, Tunisie

INFORMATION FOR AUTHORS

RULES FOR DEPOSITING AND PUBLISHING ARTICLES

Submission of a manuscript should be addressed to the Editorial Office via e-mail (textilejournal.editor@fnts.bg), the paper should be written in Bulgarian from Bulgarian authors and in English (working language) for foreigners.

Copyright Transfer Agreement must be signed and returned to our Editorial Office by mail, fax or e-mail as soon as possible, after the preliminary acceptance of the manuscript. By signing this Agreement, the authors warrant that the entire work is original and unpublished, it is submitted only to this journal and all the text, data, Figures and Tables included in this work are original and unpublished and have not been previously published or submitted elsewhere in any from. Please note that the reviewing process begins as soon as we receive this document. In the case when the paper has already been presented at a conference, it can be published in our magazine only if it has not been published in generally available conference materials; in such case, it is necessary to give an appropriate statement placed in Editorial notes at the end of the article.

General style and layout

Volume of a manuscript submitted should not exceed 12 standard journal pages in single column (3600 characters page), including tables and figures. Format is MS Office Word (normal layout). The editors reserve the right to shorten the article if necessary as well as to alter the title.

Title of a manuscript should not exceed 120 characters.

Full names and surnames of the authors, as well as full **names of the authors' affiliation** – faculty, department, university, institute, company, town and country should be clearly given. Corresponding author should be indicated, and their e-mail address provided.

Abstract of a manuscript should be in English and no longer than one page.

Key-words should be within 4-6 items.

For papers submitted in English (any other working language), the authors are requested to submit a copy with a title, abstract and key words in Bulgarian.

Figures and illustrations with a title and legend should be numbered consecutively (with Arabic numerals) and must be referred in the text. Figures should be integrated in the text with format **JPG at 300 dpi minimum,** and in **editable form.**

Tables with a title and optional legend should be numbered consecutively and must be referred in the text.

Acknowledgements may be included and should be placed after Conclusions and before References.

Footnotes should be avoided.

References (bibliography) should be cited consecutively in order of appearance in the text, using numbers in square brackets, according to the **Vancouver system.**

ТЕКСТИЛ И ОБЛЕКЛО

НТС по текстил, облекло и кожи

www.tok.fnts.bg

ISSUE 2/2021

CONTENTS

UDC

33 IVAN KARADACHKI, HAPPY 90TH ANNIVERSARY!
At the age of 90 - still a sought after and desired partner! Congratulations!
Dimitar Baychev 63

378 BRIEF NOTES PROVOCED BY IVANKA DOBREVA'S MONOGRAPH
"THE ABC OF SUSTAINABLE DESIGN"
Dimitar I. Dobrevski 65

658.512.23 PAUL POIRET IN THE CONTEXT OF FRENCH FASHION DESIGN
FROM THE EARLY XX CENTURY
Yana Kostadinova 69

658.512.23 Patternmaking with variables and CAD system "Silhouette Designer"
Nezabravka Popova-Nedyalkova 77

658.512.23 CREATIVE METHODS AND PRINCIPLES OF TRANSFER OF IDEAS AND AESTHETIC
CHARACTERISTICS FROM ABSTRACT ART IN FASHION
Tatyana Koleva Hristova 89

Subject area. The papers reflect developments and solutions in textile science and practice. They refer to one of the UDC topics:
33, Economics. Economic sciences.
377, Special Education. Vocational education. Vocational schools.
378, Higher Education / Higher Education Institutions.
677, Textile Industry. Technology of textile materials.
678, Industry of High Molecular Substances. Rubber industry. Plastic industry.
687, Tailoring (apparel) Industry.
745/749, Applied Art. Art Crafts. Interior. Design.
658.512.23, Artistic design (industrial design).

Address: Bulgaria, 1000 Sofia, 108 G. S. Rakovski str., room 407, tel. +359 2 980 30 45
e-mail: textilejournal.editor@fnts.bg
www.bgtextilepublisher.org

ISSN 1310-912X (Print)
ISSN 2603-302X (Online)

Bank account:
Scientific Engineering Union of Textile, Garment and Leathers
VAT identification number: BG 121111930
Account IBAN: BG43 UNCR 9660 1010 6722 00

Prepress and Printing:
COMPASS AGENCY Ltd.

ФНТС
1885

PIRIN-TEX